

سارارات

دهرینه: کومه نهی کوردستانی له ئیسکیلستوونا ژماره‌ی ههفته‌م Nov / Dec 1995

SALA WE YA NU PÎROZBE!

ئهم ژماره په دا:

• تایکواندۆ له لاپه‌ره‌ی ٢٧

• چاویپیکه و تنیک له گهل

شیرکو بیکه‌س

له لاپه‌ره‌ی ٢٦

• چاویپیکه و تنیک له گهل

نالهر کوتمان

له لاپه‌ره‌ی ٢٣

سالا نوێ قاه ریزو زینت

تایکواندو TAE KWON DO

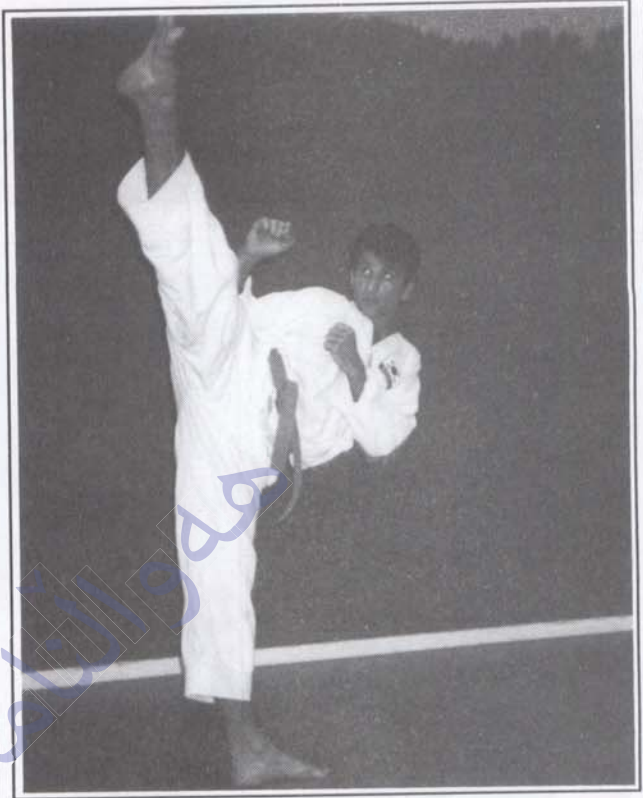
بەرگری، باوهربه خوڤوون، هاوکاری

تایکواندو ته ندروستی مرۆف باش دهکات، ههست به هاوسهنگی لهش دهکات، ئەم یارییه تهنها وهک بهرهنگاری کردن بهکار ناهێنری، به لکو مرۆف فێری ئاسوودهیی، لهش سووکی، باوهربه خوڤوون و ههست به توانا بوون دهکات .

تایکواندو پیکهاتوو له سی ووشه، (تاي اواتا قاچ (کوان) واتا دهست ، (دواواتا بیروباوه، تیکرا دهبیته توانای گیانی ولهشی بۆ بهکارهینانی قاچ ودهست.

کۆمه لیک ئەرکیۆلۆگ له چهند ئەشکه و تیک دا دیمه ن و وینه ی وهرزشی تایکواندویان دۆزیوته وه که تهمه نی دهگه رێته وه بۆ ۳۷ سال پێش زایین واتا سه رده می فه رمانره وایی کۆگۆریۆ. پاش زنجیره ی کۆگۆریۆکان فه رمانره وای سیلا تایکواندویان زۆرله لا به ناویانگ بووه هه روه ها لاوه سه ربازه کانیان فێری ئەم یاریه کردوووه بۆ بهرگری کردن وهریزگرتن له دایک و باوک و هاوڕیکانیان، وهراست گۆیی و به غیره تی له جهنگدا و خۆ دوور خستنه وه له شه یی ناو لاوان تایکواندو به هه موو جیهاندا بلاویوته وه له زۆریه ی شاره کانی سویدا ئەم وهرزشه دهکری.

ئاماده کردنی دانا توانا

تایکواندو چی یه ؟

تایکواندو ناوی یاریه کی بهرگری یه که میژووی دهگه رێته وه بۆ ناو قوولترین کولتورو میژوی کۆریای پێش ۲۰۰ سال، له تایکواندو دا زیاتر دهست و قاچ به کار دههینری بۆ دوورخستنه وه ی

به رامبه ره که ت motståndare

رادیۆی دهنگی لاوانی کۆمه له ی کردستانی له ئیسکیستوونا بهرنامه کانی خۆی له روژانی یه کشه مه له کاتژمییری 18.00 تا کو 18.30 له سه ر شاپۆلی FM 92,7 MHz بلاو ده که ته وه.

به ناوی دهسته ی نوسه رانی گۆڤاری ئارارات زۆر سوپاسی ئەوه که سانه ده که یین که یارمه تیان داوین به نووسین چاپ کردن، به ره هه م ناردن وینه ناردن، وچه نده ها شتی تر، وه هیوا دارین که نمونه ی کوردی هۆشیار بن.

چاوپیکه و تنيك له گهل شاعيري كورد شيركو بيكەس

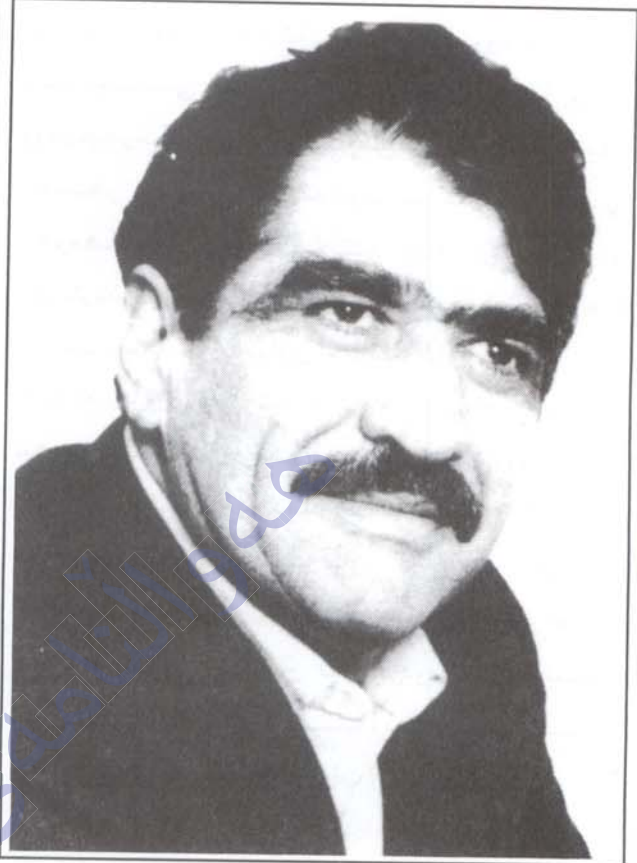
روناككه ره وهی به رده می تاریکیم بوو، هه ره و
چرایه ش گه ای خو شه ویستی شیعری خست
له ناخم دا. هه رزویش شیعه کانی گوران و هه ردی
بوون به سه رینی شه وانه ی خه یالی من. ته مه نم
۱۷،۱۶ سالان بوو که بویه که م جار هه ولم دا شیعر
بنوسم وه ماموستا گوران فیری به کارهینانی کیشی
خۆمالی کوردی کردم له سالی ۱۹۶۸ داو له شاری
به غداد یه که مین کۆمه له شیعرم به ناوی (تریفه ی
هه لیه ست) هوه. چاپ کرد .

– من هه میشه پشتگیریم کردووه له
بزووتنه وه ی رزگاربخوازی کورد وه چند جار یك
چوومه ته ریزی بزووتنه وه ی شورشگیرانه ی
پیشمه رگه له شاخ.

– بویه که م جار له سه ره تای ۱۹۸۷ دا هاتمه
ده ره وه، نزیکه ی ساله وه ختیک له سوریا وئیتالیا
بووم دواتر به پچرپچری نزیکه ی سئ سال له سوید
بووم، له مانگی ۱۰ ی ۱۹۹۱ دا گه رومه وه کوردستان.
سئ سال و نیو له وی مامه وه، ئیستاش
ساله وه ختیک زیاتره گه راومه ته وه سویدو له
شاری ستۆکھۆلم ده ژیم وه خه ریکی نووسینه وه ی
ئه و شیعرانه م که له نئوان سالانی ۱۹۹۱ و ۱۹۹۵ دا
نوسیومن و به نیازم له سه ره تای سال ۱۹۹۶ دا
وه ک دیوانتیک له چاپیان بده م به ناوی (میرگی
زام. میرگی هه تاو).

ئارارات: ئه رک و خه باتی نوسه ری کورد چی یه له
ده ره وه ی وولات؟

– ئه دیب و نوسه ر له هه رکوییه ک بیت قه له م و
به ره مه کانی پیناسه ی راسته قینه ی ئه ون، له به ر
ئه وه دریزه دان به کاری ئه ده بی و نوسین
یه که مین ئه رکی سه رشانه و هه رله و
بۆ لاپه ره ۲۲

ئارارات: ده توانی خو ت به خوینه ری گوشاری
ئارارات بناسینیت؟

– من له شاری سلیمانی وله گه ره کی گاوران
له دایک بووم ریکه وتی ۲ ی ۵ ی ۱۹۴۰ بویه که م جار
له بناری چیا ی چه رماوه ند چوومه به ر خویندن واتا
له سورداش، هه رله وته مه نه ش دا سیحری سروشتی
کوردستان و دیمه نی چیا سه رکه شه کان که مه ندک
کیشی عه شقی خو یان کردم، شیرینی زمانی
کوردیش هه ر له وکاته وه تیکه ل به هه ست ونه ستم
بوو که دایکم شه وانه چیرۆکه فۆلکلۆری به یته
میللیه کانی بۆئه گترامه وه. ته مه نم نه گه شتبووه
هه شت سالان که باو کم کۆچی دوایی کرد ئیتر
ژیانی دوای ئه و، ژیا نی بیوه ژن کۆشی دایکم و
هه ژاری وده رده سه ری بوو. گیانی بیکه س چرای

پنگه یه شه وه گه یاندنی په یامی فیکری و ئه ده بی خوی به ئه نجام ده دات. هه لبه ته ئه م ئه رکه ش له ئه دبیکه وه بو ئه دبیککی تر ئه گورئ، یه که مین خه باتی ئه دبیب له ناو (زمان) دایه واتا له ئیو کاری ته فراندندا له پیشکەش کردنی به ره می به شیوه جوان و به ناوه رۆک ده وله مه ندا، قوول کردنه وه ی په یوه ندی و خوشه ویستی نیوان ئه و به ره مانه و خوینه ره، ئاویته بوونه له ناو میژووی گه له که ی و بزوتنه وه ی جیهان بینی سه رده مدا. ئه مانه یش هه مووی بو ئه دبیب په یوه سته به وسه رئه نجامه وه که (به ره م به ره می ئه ده بی و ته فراندن و داهینان بیت) چونکه سه نه دی ئه دبیب ئه وکارانه یه و هه ربه وه ش له نویسی ئه ده بی جوئ ده کریته وه. ئیتر هه ندی ئه رکه وکاری تر هه یه ناچنه ئه و خانانه وه که ئیمه مه به ستمانه.

ئارارات: ئایا نوسه رانی کورد له هه نده ران و له وولات توانیویانه ده ورئکی تاییه تیان هه بی بو وه ستانی شه ری براکوژی؟

– شه ری نه فره ت لیکراوی کورد و کورد، کورد کوژی، شه ری ناوخویی کوردستان و ئیرانکه رو کورد له ناوبه ر. هه ر له یه که مین رۆژه وه جیگه ی – ناره زایی و توپه یی زۆریه ی هه ره زۆری ئه دبیب و نوسه رانی کورد بووه. چ له هه نده ران و چ له کوردستانیش ئه وه ی به و نوسه رو ئه دبیبانه کرابیت کردوویانه: هه لویتست گرتن، نامه ی ناره زایی نووسین و په یوه ندی کردن، کوژی کوژی بوونه وه، پیشنیارو نیشان دانی چۆنیه تی چاره سه رو هه ولدان بو دانوساندن و ووت و وویژ کردنی ئه ولایانانه و چاره سه رکردنی ئه وکیشانه به ریگه ی ئاشتی و برایه تی و خوشه ویستی، ئه وه ی راستی بیت ئه دبیب و نوسه ر له وه زیاتر چی پیده کریت!!! له وه زیاتر هاوار بکات و بنووسی ویه خه ی شه رکه ران بگری و هه رده م ئاماده بی بکه ویته به یه وه وه ک ناوپی که ر ده وری میژووی خوی ببینی! چونکه نوسه ران و ئه دبیبان له

ده ره وه ی سنوری ئه وده سته لاته دان که ئه مرۆ جله وی سیاسی و حوکمیان به ده سته وه یه، له ده ره وه ی ئه و ده سه لاتانه که بوونه ته ده س کیشی بیگانه و رژی می سه ددام و داگیرکه رانی کوردستان. ئایا ئه توانن چیتر بکه ن؟ گرنگ بی ده نگ نه بوونه و هه لویتست گرتن به لای منه وه ئه وه یه که کاتی ئه وه هاتووه نوسه ران و ئه دبیبانی کورد دوا ی ئه وه ی گه ئی روودا و وه رچه رخانه ی سیاسی و ئیقلمی تازه په رده یان له سه ر رووی گه ئی هه لویتست هه لمالی، کاتی ئه وه هاتووه که به بی پیچ و په ناوشاردنه وه و ویل کردنی راستی له ناو کوومه ئی ته م و مزی قسه دا ده ست نیشانی ته واوی راستیه کان بکریت. من له یه که م روژی ئه م شه ره و ئیرانکه ره ی شه وه و وتومه: ته نها چاره سه ری که هه بی ئاشتی و ووت وویژ برایانه و پیکه وه دانوساندن و هه لکردنه. له به رئه وه تا ده رفه تیک ماوه ئه م هه له میژووییه له ده ست نه ده یین و ئه م گه له سته م دیده یه تووشی چاره نووسیکی ره شتر له رابردووی نه که یه وه که نه نازانین سه ره رئه نجامی مه ترسیداری به ره کوژی ده روا ت!!

ئارارات: له ناو شاعیرانی کۆن و تازه ی کوردو گه لانی تر دا ناوی گه ئه به ی؟

– من له ناو شاعیرانی دیرینی کورددا خانی ونالی و مه حوی و حاجی قادری کوچی (وله ریبه رانی تازه شدا) گۆران به کوومه له پیشه نگیکی گه وره ئه زانم وه له ناو شاعیرانی دنیا شدا (که له ریگه ی زمانی عه ره بیه وه به ره مه کانیانم خویندۆته وه) بوشکینی لۆرکا، نیرۆدا، و لتوتیمانم خوش ده وی، وه له ناو شاعیرانی عه ره بیشدا مه حمود ده رویش و ئه دۆنيس به دوو که له شاعیری گه وره ی ئه م رۆژگار هه له قه له م ئه ده م.

ئارارات: له چ کاتیکدا شیعەر ئه نووسن؟

– خوشم نازانم، من کاتیکي دیاریکراوم

ئارارات: گەورەترین دوزمن؟

– سەددام حسین.

ئارارات: گەورەترین پۆمان نوس؟

– دستۆفیسکی

ئارارات: لە گۆرانی بیژە دیزینە کانی کورددا دەنگی

کیتان لاخۆشە؟

– سەید عەلی ئەسغەری کوردستانی

ئارارات: ناخۆشترین و خۆشترین کات لە ژبانی

رابردووتدا؟

– یەكەم: ھەرەسی شۆرشى ئەیلول

– دووھەم: راپەڕینی خەلكی كوردستان لە مارتی

سالی ۱۹۹۱ دا

ئارارات: رەئەتەن چی یە بەرامبەر ئەم

شێوە پشەنگیری کردنە ی سوید و پیتشكەش کردنی

خەلاتی توخۆلسکی بو؟ شاعیرۆ نوسەرە

بێگانەکان؟

– توخۆلسکی نوسەریکی ناسراوی ئەلمانی بوو

لە سەردەمی حوکمرانی نازییەکاندا وەك پەنابەر

دێتە سوید بەلام دەولەتی ئەوسای سوید ریزی

ئەم کە لە نوسەرە ناگرن و ژبانیکی تال وناھەموار

ئەژی وناچار ئەبیت کە خۆی بکوژی، ئەم

خەلاتەیان بەناوی ئەووە ناواناوە .

– مین لە سالی ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ دا ئەو خەلاتەم

وەرگرت، پێم وایە پێرار بوو کە نووسەری بە

ناوبانگ سەلمان روشدی ھەمان خەلاتی وەرگرت

و پارێش تەسلیمە نەسڕین. مین بۆ خۆم پێم وایە

گرنگی ئەوخەلاتە لەوەدان یە کە مین وەك شیرکو

بێ کەس وەرم گرتوو، بەلکو گرنگولە پێشتر زمان

وئەدەبی کوردی یە واتە دەرگا کردنەو یەك بوو

لەبەردەم شیعرو ئەدەبی ئێمەدا. یان ھەنگاوێك

بەرەو جیھانی گەورە ی ئەدەب و داھێنان .

ئارارات: بەرھەمی تەرتان بە سویدی

چاپنە کراوە؟

– بەرھەمیکی تەرم ئیستا بە سویدی ئامادە یە

بوڵاپەرە ۲۲

نێە بۆ شیعەر نووسین جاری واهە یە بە چەند مانگێك

شیعەر ناووسم و جاری واش ھە یە لە مانگێكدا

چەند شیعەرێك ئە نووسم. مین لە زەوی و شیعەریش

لە باران ئە چێ، جاری واهە یە ھێندە ئە بارێ

خۆش ناكاتە وە جاری وایش ھە یە قەترە یەك

لە وئاسما نە نایە تە خوارە وە.

ئارارات: ئاواتی ئەم رۆژانە ی ئیستات چیه؟

– بە زۆترین کات شەری ناوخۆ و خۆکوژی

کوژتایی پێ بیت و پەرلە مان و حکومەتی ی

کوردوستان بکە و نە وە کار، ئاشتی

و خۆشەویستی و بربرایەتی لە وولاتدا سەقامگیر

بێ و خەلكی برسێ و مال و پیرانی کوردیش

ببۆژینە وە .

ئارارات: لە بەر چی دەستت لە پوستی وەزارەتی

رۆشنبیری حکومەتی ھەریمی کوردستان

کیشایە وە؟

– لە بەر پێ شێل کردنی یاسا و ھەولدان

بوخکاندنی دیموکراتی و کپ کردنی دەنگی ئازادی.

ئارارات: دەرپارە ی ژن ئە ئی چی؟

– کێلگە ی بە پیتی ژیانە .

ئارارات: ئە ی مندال؟

– گوئی ژیانە .

ئارارات: ئە ی دایک؟

– گەورەترین خۆشەویستی یە .

ئارارات: تاراوگە چی یە؟

– زیندانێکی گەرۆکە .

ئارارات: سوید لە چی دەچیت لای تو؟

– لە سەلاجە یەکی درێژکۆلە!

ئارارات: خۆشترین وولاتی دنیا؟

– کوردستان!

ئارارات: خۆشترین خواردن

– کەبابە بە تام و چێژە کە ی سلیمانی.

ئالەر کوتمان

وهك بیگانہ وهك سویدی وهك فیرکهر

ئارارات: ئیوه کتیپکتان نووسیوه به ناوی (دهرباره ی کورد *Om kurder*)، ئه مه چون ریکه وت؟!

– سالی ۱۹۷۸ له شاری ئوپسالا راپورتیکم له سهر بیگانہ بلاوکرده وه، کوردیش یه کیک بو له و کۆمه لانه ی تیایدا باسم کردبوون. سالی ۱۹۸۲ دائیره ی *invandrarverket* داویان لی کردم نوسراویک له سهر رکورد بنووسم.

ئارارات: راتان چی یه به رامبه ر گه شه کردنی سیاسی کوردستان له داها تودا؟

– هیزو ده سه لاتی به غدا ده ورکی گه وره نه بیننی له ناوچه که دا هه روه ها سیاسه تی ئه مریکایش هه ر به وشیه وه، به داخه وه مرۆف زوو ره ش بین ئه بیخت ده رباره ی توانای کورده کان و به رده وام بوونیان له سهر ئه زمونی دیموکراتی له کاتی که دا سه رگرده ی پارتیه ده سه لات داره کان پیشبرکی ی کورسی و. ته خت ده که ن.

ئارارات: ئیوه ژماره یه کی زور خه لکی جیاواز ده بینن له کاتی کاره که تان دا له به شی بیگانہ *Invandrenheten*. کام ته نگ وچه له مه یه زۆرتر ئه بیتریت له ژبانی روزانه دا؟

– زۆر که س به م شیوه یه بیر ئه کاته وه که ئه گه ر یه کیک ره وشتیکی که مێک باشی خۆی بنوینیت ئه وا خه تای کلتور و ئایین یاخود نه ته وایه که یه تی، به لام ئه گه ر که سێک

ئارارات: ئه توانی کورته باسیکی ژبانی خۆتمانمان بویکه ی؟

– من ناوم ئالەر کوتمانه، له تۆشینلای سهر به شاری ئیسکلستونه له دایک بووم سالی ۱۹۵۲، دایک و باوکم له سالی ۱۹۴۴ دا له ئیستلانده وه هاتوون، پاش ته واکردنی ئاماده گی له ئیکلستونه چوومه ته شاری ئویره برو و ئوپسالا بو به رده وام بوون له سهر خۆیندن.

– پاش ماوه یه ک گه ران به ئه وروپا و باکوری ئه مه ریکادا له سالی ۱۹۸۰ گه رامه وه تۆشینلا، پاشان ده ستم کرد به ئیش کردن له *Invandrabyrå* سالی ۱۹۸۵، وه له سالی ۱۹۸۹ به ژداریم کرد له دروست کردنی کۆمیته ی سویدی بو پاریزگار کردنی مافی مرۆقی کورد. ئیستاش من نماینده ی پارتی چه پی سویدیم له کۆمیته ی تۆشینلا.

Dastana paleyekî Kurd

Ho birao.
Sing pîlao.
Wekû nûha bîra mind d'êt.
Dema tu hatiyê karxanê.
Bi zikê vala û zaro di bîrsî.
L'ê jî d'xurin, here, here.
Kî dizanît tu çi kesî!?
Hingê kekê jar min zanî.
Tu jî mina min bê kesî!
Tu çi dêxwazî, tu l'çi d'pisî!
Erê ma te ne li bîr bû.
Dema volkana Bêkesî
Peqî û digotî bê tîrsî:
"Bîst û heft sale min rencherê tum,
he nan û aw û cil û bergê xum.
xizmetim kirdî le Iran û Rûm.
le pênavî tu şikawe estum"
Lê birao, sing pîlao.
Weku niha bira min d'êt.
Giava te çav hûyne du stêr.
Tê deng hûyehurmênek û tu hûyê şêr.
Rast te gotî:
"Êz pale me.

Barê min tev care xem e.
Mera min j'bozile çav tevdijminan.
Kêr û ceqok û kelem e.
Bizava min ya her dem e.
her ya fer e xwe hişyar kin.
zilm û stem karyê rakin.
Lewra min d'vêt
Gurg û rivya rateqînim.
Şêr û pilingên meydana,
Vezivrinim gêrê dîsa.
Kew û kevok û mirîşka,
J'mîşextbûnê vegezinim,
Carek dî hêlinû lîsa.
J'tev kanîya,
Ramalim kirim û xêrîya.
Gewrîyên jar û têhnîya
J'qirqîçînê, j'hişikbûnê.
Av biden carek dî dîsa.
Bipeqînim, bidirinim.
Genî zikê noker û xwunmêj û pîsa".
Lê birao.
Sing pîlao.
Taca serê tev jarao
Min hind dît tu l'mîn berze bûy.
Lê ker nebûy.
Bê deng nebûy.
L'hemî layên asmanê dengê te veda.
Gelê bê deng û ker û lal,
Nekin zaro bêmînin bîrsî.
Ne çi jîn e ya ku dibûrît bitîrsî.
Ne çi jin e.. ne çi jîn e..

به بۆنه ی تى په رېوونى ساى
۱۹۹۵ وهاتنى ساى نوى، ساى ۱۹۹۶
ئه وا گوڤارى ئارارات باوه شيك
چه پكه گوڤى كوردستان و پيروزيبايى
ره نگاوره ننگان پيش كه ش ده كات
به و هيوايه ی ساى نوى هينانه دى
ئاواتى هه موان بيت له هه ندهران و
كوردستان. پيروزي بى ساى نوى.

چاپیكه وتنیك له گه ئاله ر كوتما

ره وشتیكى زۆرباشتری خۆی بنوینی ئه وا
ئه وكه سه توانیویه تی خۆی دهوره پارێز بگریت
له كلتور و ئاین یاخود نه ته یه تیه که ی وه له باتی
ئه وه خۆی نزیك خستۆته وه له شیوه ی
هه لسه که وتی من، ئه م جوړه هه لسانگاندنه له لای
هه ردوو گروپی سویدی و بیگانه ده دوزریته وه .

ئارارات: به بروای تو کی ده بیته Statsminister
پاش ئینگفار کارلسون؟
- نالین به کسی..... یه ها، ئیوه باوه رتان نی یه
که که چه کوردیک بگریته سه رۆک وه زیران ده که واته
Jan Nygren ده بیته سه رۆک.

چاپیكه وتنیك له گه ل شیرکو بیكه س

بوچاپ، ئه ویش شیعی دیری (کوچ) ه که له ساى
۱۹۷۵ دا نوسیووم که دوورخرابومه وه بوشاری
رومادی، هه روه ها برای شاعیر کاک خه بات عارف
وژنه رۆمان نووسی سویدی سۆن ئه لکسۆن
یارمه تی یه کی زۆریان داوم بو ئه م به ره مه که
چاوه پوانی دهرفه تیکی باشین بو له چاپ دانى.
ئاماده کردنی تاڤگه

جودایی

خوشه وستی
وه لات زۆره له کوردستان
شوخ وه شهنگ تر
زووین گهرمتر
ولوت زۆره له کوردستان
چاوی گه شتر
ئیسک سوکتر
ولات زۆره له
کوردستان
قسه خوشتر
دهس رهنگینتر
به لام نه ی کوردستانه که م
ولات نی یه هه رگیز له تو
خوشه وستی!

شیرکو بیکه س

û mejîyê Swêdiya pêşya biyanya digre ku, bîyanî karên wisa biken. Divê ev sistema bê şikandin û ev mejîya bê gûherandin. Ev jî bi xebat û tekoşînek pozîtiv a bîyanya ve girêdayî ye. Divê keç û xortên bîyanya dibistanên bilind bi zanyarîyek baş biqedînen. Xwe beşekî jî vê civakê bibînin û dawa karên bi pîrestîj bikin. Di nava dezgahên civakî, kulturî û sîyasî de cîh bistînin. Di roj û şevê de merov nikare vê sistema û vê mejîyê Swêdiya, ya ku rê li pêşya bîyanîya digre, bigûherîne. Tekoşînek dîr û dirêj divê. Ev tekoşîn jî erkekî me bîyanîya ye.

Ya din, dema keç û xortên Kurdan di civakêde, xwedî rolekî baş bin, zûtir, baştir û tekûztir dikarin dawa Kurdan di civaka Swêd de bidin nasîn û alîkarîya raya giştî bistînin. Gelo di pêşerojêde di universitên Swêdê de mamostên Kurd, di nava rojnemevanên xwedî peyv rojnemevanên Kurd, avukat û mihendisên Kurd hebin ma wê nav û dengên Kurdan li vî welatî bêtir dernekeve? Dema nav û dengê merov bi başî derkeve, ev jî dibe alîkarîyak ji bo nasîna welatê merova.

Erkê herê grîng ê malbatên me Kurdan ewe ku zarokên xwe bidin xwendin, li xwendina zarokên xwe miqatebin, îmkana bidin zarokên xwe, ji bo ku dibistanên bilind bixwînin. Ya na cîlê dîyemîn û yê sêyemîn jî wê wek cîlê yekemîn bivin.

Birastî dilê merova dêşe dema merov diçe mala gelek malbatên Kurdan, di pirtûkxana wan de, merov çar pirtûka nabîne, ev jî diyarîdike ku, gelek malbatên Kurd giranyê nadin xwendinê. Qet nebe bira cîlê dîyemîn û yê sêyemîn ne wisa be. ✍

Xelîl Dihokî

Helbestevenkî şorêşger

Di sala 1951 an de, li bajarê Dihokê hatîye dinê. Her li wêrê xwendegaha seretayî û navendî xwendîye. Di xortanîya xwe de li dij zordarîya rejîma Iraq derdikeve û dikeve nav refên şorêşê û di nav ciwanan de kar dike. Piştê sala 1970 an derdikeve çîya Li çîya, di beşê êzge û ragayandin de

wek nivîsar û nûçe nivîs kar dike. Piştê karasata sala 75 an, di nav refên "Komela rencderanê Kurdistan" de cîh digre û dibe berpirsîyarê liqê Dihokê. Di wî demê de, dibe endamê Yekîtiya nivîsarên Kurd. Wek kadirêkî çalakê Komela, di nav yekîtiya nivîsaran û di nav gelde karê rêxistinî bi nêhnî dike.

Piştê ku xwebata wî, ji bal istixbaratê ve tê zanîn, Dihokê bi cîh dihêle û diçe nav hêzê Pêşmerge. Li çîya, di beşê êzge û ragayandin de wek nivîsar kar dike. Di gel hindek nivîsarên din "Yekîtiya nivîsarên Kurd" liqê çîya pêk tînin. Ji ber hindek nakokîyan refên "Komela rencderan" bi cîh dihêle û di gel hindek kadirên din (ku ji Komela rencderan weqetya bun) rêxistînek bi navê

"Ala Şorêş" pêk tînin. Piştê demek dirêj li çîya, tê Suriye. Li Suriye wek berpirsîyarê "Ala Şorêş" çend sal dimîne û karê rêxistinê bi rêve dibe. Paş demek dirêj hemu peywendîyên xwe ji "Ala Şorêş" dibire û nûha tu peywendîyekî wî sîyasî, bi tu rêxistînekî ve tûneye. Ji ber tehdîdên istixbarata Suriyê di sal 1987 an de tê Swêd.

Xelîl Dihokî ji sala 1970 virde dest bi nivîsîna helbestan kirîye. Her waha çendîn çîrok û vekolîn jî nivîsîye û bilav kirîye. Di gelek rojname û kovarên Kurdî de helbest, çîrok û vekolînên vê hatine çapkirin. Di gelek mîhrecanên Kurdî de amade bûye û helbestên xwe xwendîye. Hindek helbestên vî hatine wergerandin bo ser zimanê Erebi û Swêdî. Her çend di destpêkê de bi herfên Erebi nivîsîye jî, lê di van salên dewî de bi herfên latînî dinivîsîne. Du zaravayê kurdî (kurmançî û soranî) baş dizane. Li gel hindek nivîsarên Kurd "Yekîtiya nivîsarên Kurd" li Swêd pêk tînin.

Heta nûha ev pirtûkên wî hatine weşandin.

1-Te çi vîya û min neanî, dîwana helbestan, 1982

2-Gazîyek ji cerga Asya, dîwana helbestan, 1989

3-Mîn digot û te vedigera, dîwana helbest, 1990

4-Ragirtin, dîwana helbestan, bi kurdî û swêdî, 1990

5-Leheng, vekolînek li ser çîroka kurt ya kurdî, 1983

6-Helbesta hevçerx ya kurdî, vekolin, bergî-1, 1992

7-Helbesta hevçerx ya kurdî.

Firat Nemrud... ✍

hindek alîyê min ên xweyalî û fantazî jî hene ku ez dixwazim musika min di ser hemû sînora re be. Ez naxwazim tu sînor ji bo musika min hebe."

"Ziman tu car ji bo min nebûye kosp. Lewra min gelek caran goranî jî gelek welatan gotime û bi zimanê gelek welatan min stran nani nivîsîme. Musik dibe sedema pêkhatina peywendiyên di navbera du kulturande. Gelek întrese min bi insanan heye, çi Swêdî bin û çi jî bîyanî bin"

Me ji Gina Jacobi pirsî :Kijan goranîbêjê kurd zêdetir serinca te dikêşe?

Ji bo min gelek zehmete ku ez bêjim, ji ber ku ta nuha gelek waxtê min nebûye min nekeri ku ez gohdarîya gelek hunermendan bikim. Lê ta nuha bi baverîya min Mikail kesekî zîreke. Pêş sê rojan min keçaka kurd bi navê Şeykar li Sundsvall nasîm ku dengêkî wê gelek xweş heye. Ezê alîkarîya wê bikim ku bikaribe kasetekî goranê derbixe.

Çi pîlanên te ji bona pêşerojê heye?

Ezê goranîyên xwe yê bi Swêdî û bi zimanên din bêjim. Ez gelek hez dikim ku bi Farsî jî goranî bêjim û ez difikirim ku di dahatuda hindek zimanên din fêr bibim. Her waha ezê li ser xebata xwe a musika navbnetewî berdewam bim, ku bikaribim kêmek ronahî li ser cihana tarî bilav bikim. Hun dikarin kasete Gina Jaqobi a bi kurdî ji wî navnîşane bixwazin

Gina Jacobi
C/O Box: 6079
850 06 Sundsvall/Sverige

DÎSA XWENDIN

B. Ruken

Êdî Kurdên cîlê dîyemîn li welatê Swêdê mezin dibin û dikevin nav dunyaya mezinan. Ne di katekî dîr û dirêj de, wê cîlê sêyemîn jî, li vir bighêjin.

Cîlê yekemîn li Kurdistanê mezin bûnin û bi her şêvên xwe Kurd û Kurdistanî ne. Cîlê dîyemîn bi hinek hereket û mejîyên xwe Kurdin û bi hinek hereket û mejîyên xwe jî Swêdî nin. Wer diyare cîlê sêyemîn wê bêtir swêdî bin. Ev pêvajoyek normalê û li gorî qeyd û qanûnên civakê ne. Kurdên cîlê yekemîn yê li swêdê dijîn ya bêkarin yan jî karên giran û zahmet dikên. Karên wisa ên ku pîrestîja wan di civakêde pîr tûneye. Gelo rewşa cîlê dîyemîn û sêyemîn wê ne wisa be? Gava merov li rewşa pêvajokê dinere rewşek wisa diyar dibe ku, bi hindek gûherandin û cûdebûnên xwe, rewşa cîlê dîyemîn û ya sêyemîn, wê ne pîr cûdabe, ji ya cîlê yekemîn. Ev jî wê ne rewşek pîr başe.

Teknîk û zanistaya dema me, pîr û pîr zû tê gûherandin û pêş dikeve. Êdî quweta kari destan têrê nake, ji bo merov kar bibîne û xwe pê xwedî bike. Ne ev tenê, êdî xwendina amadeyî (gymnasium) jî, tenê bi serê xwe rolê wê ji bo dîyîna kar tûneye. Xwendina dibistan û zanîngehên bilind divê, ji bo merov kar bibîne û di karê xwe de berdewamî bimîne. Armanca xwendina bilind û tekûz ne tenê ji bo dîyîna kare, her çiqas kar girînge jî. Karên baş û xwedî pîrestîj di civakê de îmkanên dinê jî didin merovan, mal û welatên merovan. Armanca min ne li ser

giringîya xwendinê rawestim. Kê, zêde herkes giringîya xwendinê dizna.

Dûxwazim diyar bikim, divê cîlê dîyem û sêyem yê Kurdên ku li Swêdê dijîn dibistan û zanîngehên bilind bixwînin. Ev yeka jî, bi dê û bavê keç û xortan ve girêdaye. Divê ew zarokên xwe bidin xwendin. Îmkanên xwendinê li vî welatî pirre. Yekî swêdî seatekê bixwenin divê zarokên me Kurdan dû seatan bixwenin, ji bo di rojên pêjde bîkanîbin bi keç û xortên swêdîyare rekabetê bikin, têkewin dibistanên bilind û yê baş. Dibistanên ku wê di pêşerojêde îmkana bidin wan ku bikaribin di civakêde rolê tekûz û baş bilîzîn. Bi kêmasî divê cîlê sêyemîn bi vî rojnemevan, ekonomîst, doktor, avukat, mehendis û hw.

Ew meslekên xwedî prestîj ne tenê îmkanên bilind û baş didin merovan. Îmkanan dide merova ku, merov li himberî nîjadperestîyê raweste. Em wek biyanî divê li himber nîjadperestîyê rawestin, lewra nîjadperestîya vî welatê li himberê me ye jî. Her kesêkî biyanî, xwendewar û ne xwendewar dikare li himberê nîjadperestîyê raweste, lê ew kesên ku, li vî welatî dibistanên bilind xwendin û di civakêde xwedî pîrestîjek baş û tekûz be, tekoşîna wan li himberî nîjadperestîyê efektîftire.

Wek her bîyanîyek, ji bo Kurd jî zahmete ku, li vî welatî karên xwedî pîrestîj peyde bikin û bibin xwedîyê karekî wisa. Sistem

GINA JACOBI

POR ZER Û ÇEV HIŞÎNA SWÊDÎ, BI KURDÎ GORANÎ YA DIBÊJE.

Firat Nemrud..

Te demek pêş nuha min wa dizanî ku di nav goranîbêjên Swêdî de tenya Kicki Oskarsson helbestên kurdi dixune û musika Kurdî lê dide. Kicki Oskarsson di gelek şevên kulturî Kurdî de amade bûye û bi Kurdî stranên gofiye. Ji ber vê yekê jî Kicki Oskarsson jî bal gelek Kurdan li Swêd tê nasîn.

nivêsinê de dibêje ku "ez dixwazim pirek di navbera du kulturande pêk bînim. Ez gelek sipasê Kurdan dikim ku ez bi zimanê wan goranîyan dibêjim."

Peywendiyên Gina Jacobi bi Kurdan re waxtê ku li Sundsvall li kampa penaberan wek mamostayê zimanê Swêdî kar kirîye çê

hunermendê Kurd ên bi naw û deng wek dîyarî didin Gina Jacobi. Musika Kurdî tesîr lê dike ku bi Kurdî bije û muzika Kurdî lê bide. Bi alîkarîya Hesên Qazî û hindek Kurdên din fêrê xwedîna stranên Kurdî dibe.

Bi giştî li hemû beşên Kurdistanê û bi taybetî li Kurdistana bakur bi dehan goranîbêjên Kurd, goranîyên Kurdî bi zimanê Tirkî, Erebi an jî Farsî dibêjin. Divê ev goranîbêjê jî Gina Jacobi û Kicki Oskarsson şerm bikin ku gornîyên kurdi bi şeklê orijînal bi Kurdî dibêjin.

Gina Jacobi kîye?

Gina Jacobi jinaka Swêdî ye ku temenê wê 32 sale û 3 keçên wê hene. Nuha li gel kesekî din pêkva dijî ku ev kesa jî keçeka wî jî jineka din heye. Gina Jacobi li gundekî "Jämtland" ê li dayîk bûye. Waxtê ku 5 salî buye malbata wê barê Sundsvall kirine. Li Sundsvall yekser dest bi dibistana musik a pîrvîtat dîke û li wir fêrê lêdanê musika klasîk dibe. Di 14 salîya xwe de dest bi nivîsîna şeîrî goranî kirîye û her waha awaz bo wan danîye. Di sala 1985 an de yekem selika musik (skiva-plak) dertine. Ji demê virde li ser projên musik kar dîke. Ta nuha 6 selikên mezin, 10 selikên piçûk ku tenya jî yek goranî pêk tê û kasetekî teyîp û yek video bi Kurdî der hinaye. Gina Jacobi dibêje ku:

"Ez wek şexs kesek realistim, lê

Ez dixwazim bi vî nivîsîna goranîbêjêka dinê Swêdî GINA JACOBI ku bi Kurdî goranî dibêje bi xwendewarên Ararat bidim nasîn. Cara yekem di rojname PLS (på lätt svenska) da min nivîsînek derbarê Gina Jacobi de xwend. Gina Jacobi di wî

bûye û liwir gelek malbatên Kurdan naskirîye. Serpêhatinên wan malbata ewqas tesîr lê dîke ku cara yekem li wir dest bi nivîsandina sitranan li ser Kurdan dîke. Bi alîkarîya Kurdan peywendiyên wê bi musika Kurdî re çê dibe. Kurdan gelek kasetên

hatin xapandin, an jî li hesabê wan wilo dihat.

Ka em, li axaftinên dawî, yênehîdên xwe mêzekin çî gotine: Şêx SEÎD: "Dawîya jîyana min hat. Jibo netewa xwe ez gorî dibim, ne poşmanim. tenê bila nebîyên me, me li hember dijmin rûsar nekin."

Xalid Begê CIBRÎ: "Ez li hember we ne tenê me, li piştmin netewa Kurd heye. Îro hûn me bi darvedikin, lê em qet ne bêgûmanin kû ewê nebîyên me jî, sibê we bidarvekin."

Şêx EVDILQADIR: "Ji xwe hûn, bi barbarî û bi talankirina xwe pir dipezinin, we Kurdîstan wêran kir, bila bimirin Tirk."

Yusuf Zîya BEG: "Ez di wê tayê

de bûm kû, hûnê bi rûtbe û mewqîyan karibin me bixapînin, lê, şikir ji xwedê re kû hûn me bi werîsa bi darve dikin. Em bi vê yekê ne poşmanin. Bi darsa kû hûn didin me ewê nebîyên me jî, bi wî şiklî tola me hildin."

Dr FUAD: "Ez her dem difikirîm ku ji bo welatê xwe gorî bibim (qurban), ez qet ne bêgumanim li vî cîyê kû hûn me bi darve dikin, wê sibê ala serxwebûnê bête hejandin."

Avûqat Tewfiq BEG: "Cendekê min nîşanê hemû cîhanê bidin da kû bizanibin em ne ji bo mafê xwe yênehîd, lê, ji bo mafê welatê xwe tekoşîn didin û BIJÎ KURDISTAN."

Koçzade Elî Riza BEG: "Ez pir bextîyarim kû me ev çeka di destê

xwe de, ne li dij gelê xwe, lê, li dij dijmênê xwe yê Tirk bikar anî û nûha ez jîyana xwe ji bo Kurdayetîyê feda dikim."

Şair Melle Evdirehmanê SÊRTÎ: "Belengazno!.. em, we di binê lingê xwede pir alçax û piçûk dibînin. Zanibin kû Kurd ne dare, dimrin, lê nayên tewandin."

Xîzanîzade şair Kemal Fewzî BEG: "Kurdîstana bûheşt (cennet) a meye, xwedîyê malê emin, kî çî dibêje bila bêje, emê dîsan têkevin hûndir, tu qawet nikare bibe asteng, lewra ew a me ye."

Belê, Şehîdên me yênehîd wilo digotin dema diçûn mirinê. Ez hêvîdarim kû, wê wesîyeta wan bête cî.

Çavkanî: Garo SASUNÎ.

Firat Nemrud

ESKILSTUNA

Eskilstuna bajarê here mezine li herêma "Södermanlands län" ku dikeve navbera gola "Mälaren" û "Hjälmaren". Firehîya sînorên bajêr 1099 km² ye û 89 hezar kes tê de dijîn. Hijmara danîştîwanê nav bajêr 65 hezare.

Eskilstuna wek bajarek endustrî û manîfaktorî tê nasîn. Karên endustrî di nav sala 1500 de bi kar anîna esin dest pê kirîye. Di waxtê deselatdarîya Karl X Gustav de karên endustrî şîweyek nûtir girtîye. Navê Eskilstuna di sala 1739 de hatîye danîn ku têmena cîhê hev du dîtîne. Eskilstuna bi çêkirina kêr, meqes û kilîtan deng daye. Di va nav sed salên davî de karên endustrî (Endustrî ya mezin û a piçûk) zidetir bûye. Assa, Alfa-Laval,

Nyby, Volvo-BM FFV edustirî ya giran pêk tînin.

Di navrasta bajêr de meydana gelek mezin heye ku jêre dibêjin

Avahî yek tarîxî li bajêrê kevin (gamla stan) Eskilstuna

"Fristadstorget". Li serekî meydana heykela "nîşana kargeran" û li serekî jî heykela esingêrekî hatîye danîn. Avahî yênehîd ku ji sala 1600 va mene li alîkî bajêr hatine komkirin ku jêra dibêjin "Rademacher-smedjorna" û

bûne cîhê kulturî û tarîxî. Jîyan û tarîxa endustrî a bajêr di muzeya bajêr a bi navê "Faktorimuseet" de hatine komkirin. Li alîkî bajêr kilîsa bi navê "Fors Kyrka" di sala 1100 de hatîye çêkirin û li alîkî dinê bajêr jî, kilîsek nû bi navê "Kloster Kyrka" di sala 1929 de hatîye avakirin. Çemekî mezin di bav bajêr derbas dibe û bajêr kirîye du beş.

Eskilstuna wek bajêrek ku, bîyanî lê pirin jî tê nasîn. Ji sala 1600 virde kesên bîyanî hatine Eskilstuna. Piranîya bîyanî yênehîd li Eskilstuna piştê şerê cîhanê a du yan ji Almanya û Finland ê hatine. Îro li Eskilstuna Ji 74 welatan kes dijîn. Kurd di nav sala 1985 an de hatine Eskilstuna. Jimara kesên ku koka wan ji dervaye %26,1 e ku ji van cêgan hatine.

Ji welatên bakur	13798
Ji Evrupa	5644
Ji Asya	3439
Ji Amerika başûr	523
Ji Amerika bakur û navrast	387
Ji Afrika	325
Ji Australya û cihên din	42

dibû xwedî otorîte. Lewra tevgera Kurd cîyên kû rizgar dikir ji bo ewlehîyê û otorîte pêwîstî bi hûkûmetekî anîbû.

Leşkerên Tirkan kû dîl(esîr) diketin destê Kurdan wan nedikuştin û li hember wan helwestek baş nîşandidan. Hin ji van leşkerên dîl, tevlê nav tevgera Kurdan dibûn û li dij hêzên Tirkan şer-dikirin.

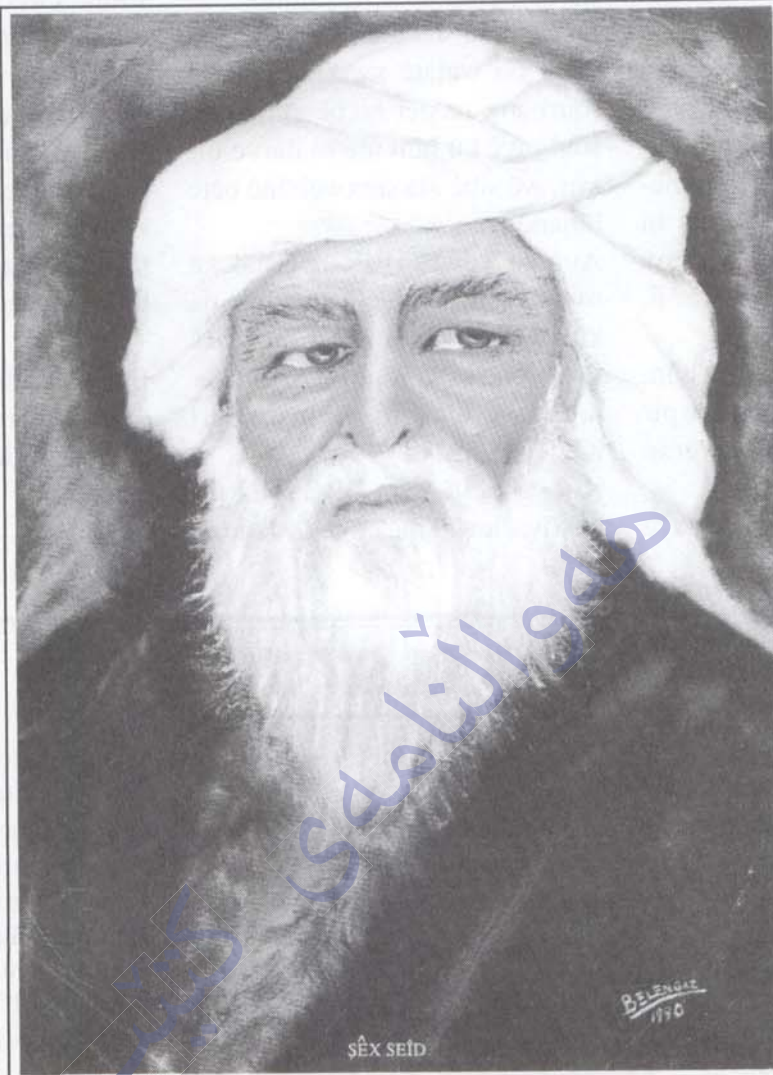
Kurdan 12 wîlayetên Kurdistanê rizgar kiribûn. Li hember vê rewşê hûkûmeta Enqerê seferberlika giştî (ûmûmi) îlan kir. Livir divê kû mirov li helwesta Fransa binêre. Kurdan digot dem li dij Tirkîyê şerekî mafdar didin, ji ber vê yekê ewê tu dewletê ecnebî alîkarîyê nede Tirkan. Kurdan bawerdikir ku Fransa wê tucarê nede Tirkan kû ji başûr ve hêzên xwe bişînin ser Kurdan.

Lê, mixabin di vê mijarêde hatin xapandin an jî xapîyan. Fransa ji hêla Sûryê ve bi rêya hesin rê da Tirkan kû hêzên xwe bikşînin alîyê Mêrdînê.

Kurdan dîtin kû rewşa wan xerab dibe, xwe ji Amedê kişandin, bi hêla Farqînê ve çûn û Farqînê xistin bin destê xwe. Piştî derketina wan ji Amedê Kurdan nexwestin kû têkevin şerekî enî (cephe). wan dest pi şerê gerîllatî kirin. Divê demêde li hember 200 hezar leşkerê Tirkan, hêza Kurdan tenê 40 hezar kes bû. Êdî

kurdan xwe, hêdî, hêdî dikişandin ser çîya yê Hekarî, Dêrsim, Bedlîs, Gencê û hw.

Cara pêşî, hêzên Şêx Seîd, li bakûrê Gencê, ketin rewşeke nebaş.

Şêx Seîd pêş ku bê darvekirin sala 1925

Lê, bi şerekî mezin dibexwedan û xwe gihandin Vartoyê. Cara dûdîyan Tirkan bi hêzeke pir mezin derdora wan girtin û piştî şerekî pir mezin mixabin Şêx Seîd û hin hevalên wî dîl ketin destê dijmin û wan pêre, pêre birin amedê. Hêzên Tirkan divê navê de, di kîjan gûndî de derbas dibûn wî gûndî dişewitandin û tecawûzê jin û keçên Kurdan dikirin.

Divê serhildanê de 50 hezar Kurd hatin kuştin. Piştî dîl girtina Şêx Seîd li Kurdistanê hejmara

Zîndanên zêdetir bûn. Lewra pir kes hatin girtin û pir kesên kû dîl girtibûn jî hatin kuştin. Di vê navê de wana Xalid Begê Cibrî û Elî Riza Beg, di zîndana Bedlîsê de kuştin. Yusuf Zîya beg, zavê wî û hin hevalên wan jî bi darve kirin. Paşê li Amedê, Xerpût û Meletê mehkemên îstiklalê hatin damezrandin. Şêx Seîd û 200 ronakbîrên Kurd hatin bi darve kirin.

Hin kesê kû ji wan hatibûn bi darve kirin evbûn: Şêx seîd, Şêx Evdilqadir (lawê şêx Ubeydûllah), lawê Şêx Evdilqadir şair Kemal Fewzî, Dr. Fuad, Avûqat Refîq Beg ûhw.

Li vir a girîng qerekerê vê serhildanê çî bû, em lê mêzekin. Li gor encamên mehkemên istiklalê:

1. Di vê serhildanê

de, tilîya ti dewletên ecnebî tûnebû, ango, kesekî alîkarîya Kurdan nekiribûn. Bilakis hin dewletên cîran alîkarîya Tirkan dikirin da kû tevgera Kurd têk here.

2. Ev serhildan ne paşverû (olî) bû û peywendîyên wan bi paşverûyên Tirkan re jî tinebûn.

3. Mehkemên îstiklalê encamên biryarên xwe, li ser esasên armanca serxwebûna Kurdîstanê dan.

Lê, ji hêla din ve dewleta Tirk, ji cihanê re ev serhildan wek serhildaneke olî -paşverû da xûyakin û gelek kes bi vê daxûyanîyê

ÇEND GOTIN LI SER SERHILDANA ŞÊX SEÎD

Beşîr Arslan

Xwendevanên hêja, di hijmara 6 an a (Ararat) de ez, li ser peymana Sewrê rawestîya bûm, di vê hijmarê de jî dixwazim li ser serhildana Şêx Seîd rawestim.

Piştî peymana Sewrê, hêzên Mustafa Kemal bi alîkarîya hin Kurdan û Bolşevîkan serxwebûnî ya Komara Ermenîstanê têk birin. Li rojavayê Tirkîyê ango li Îzmîrê jî rum têk çûn. Her wiha ji bo Mustafa Kemal tehlûka xelkên xiristîyan nema bû. Lê ji roja ewel de wî, li rojhilata gelê Kurd li dij Tirkîyê tehlûka didît. Helwîsta M.K li dij Kurdan ev ev bu, divê ku gelê Kurd bête asîmîlekirin an jî bête şikandin. Kurdan vê pêvajoyê piştî sala 1920 pê ve dîtî û diva bu kû ew jî ango Kurd jî li dij vê rewşê rawestin û xwe organîze bikin. Di mijdara 1920 de hin kesên wek Xalid Begê Cibrî, mebûsê Bedlîsê Elî Riza, Kemal Fewzi Beg, Şêx Seîd ûhw. xwe gîhandin hev û rêkxistinek bi navê "Komîta serxwebûna Kurdistanê" saz kirin. Ev rêkxistin roj bi roj di nav gel de xurt dibû. Bi Kurdî rojname, pirtûk dihatin weşandin. Di vê navê de pêşengên Kurdan û Ermenîyan li hember dijminê xwe yê mûsterek ango li dij Turkîyê peywendîyên xwe xurtir dikirin, li gel hev çend civîn çêkirin. Lê mixabin hêj ev pêwendîyên wan encam nedabu serhildana Şêx Seîd bê wext dest pêkir.

Ji vir pê ve em cî bidin peyvên Îsmail Haqî Beg kû di 1925 an de ango piştî serhildanê di rapo-

ra xwe de wûha dibêje:

Komîta serxebuna Kurdistanê ji bo ku bigêje armanca xwe û serhildaneke giştî dest pê bike bi xurtî xebat dikir. Komîtê dixwest di hezîrana 1925 an de dest bi serhildanê bike. Lê çend bûyer bûne sedem kû serhildanê zû dest pê kir. Sedema yekê: Serokê liqa Bedlîsê şehêd Yusuf Ziya Beg (mebûs) zû dest bi hereketê kir. Sedema dûtîyan: Serhildana Beytûşebab (Hekar) û divê serhildanê de hin dokûment ketin destê Tirkan. Sedema sisîyan: Li der dora Muşê lawê begekî Kurd ji hêla leşkerê Tirkan ve hat girtin û şer derket."

"Piştî bûyerên Beytûşebabê Tirkan zen dikirin kû ewê bi hêsanî tevgera netewa Kurd bişkînin. Ji bê dengîya Kurdan cesaret sitendin û serokê tevgerê Xalid Begê Cibrî girtin avêtin zîndana leşkerî a Bedlîsê."

"Êdî rewş pir nazik bibû. Komîta nawendî emir da tevahîya liqa dakû kesên hatine girtin bêne azadkirin. Ji bo vê jî divê bigrin ser zîndana Bedlîsê û herwiha ji bo serhildaneke giştî jî xwe amade bikin. Ji bo serokatîya tevgerê şêx Seîd hat hilbijartin jiber kû Xalid begê cibrî hatibû girtin."

Serhildanê di sibata 1925 an de ji her alî Kurdîstanê ve dest pêkir. Xalid begê Hesênî, ajote ser bajarê Mûşê û bajêr girt. Hesên begê cibrî, Xinisê, şêx Evdile jî, Vartoyê girtin. Piştî şerekî piçûk Erxanî û Madenê jî hatin rizgarki-

rin. Şêx Seîd bi tevê 7000 hevalbendên xwe ve Kigi, Egil, Hênê Licê û Pîranê rizgar kirin û bûne hakimê tevahîya heremê. Piştî demek kurt bi alîkarîya hin eşîrên heremê êrîş birin ser dîyarbekirê (Amed). Li ser vê bûyerê Tirk ketin tayê pire, pire tumen û ordîyên xwe ji Sarîqamîş, Erzerom, Mêrdîn, Urfa (Riha), Wan û Amedê xistin harekete û li dij hêzên Kurdan ketin şerekî mezin. Lê hêzên wan nikarîn li hember Kurdan rawestin û di waxteka kurt de hêzê Tirkan şikestin.

Kurdan li wan heremên kû rizgar dikirin sazîyên xwe yê netewî di damezrandin. Hêzên xwe yê leşkerî xurtir dikirin. Herema Farqînê û Bişêrîyê (qûbînê) girtin. Êrîşê bakûr kirin û Melazgirt, Bilanix, Pêtûrge û Çemişgezekê jî rizgarkirin. Her wiha heta miha adarê nêzîkî 12 wîlayetên kurdîstanê hatin rizgar kirin. Bi hêzeke mezin êrîş birin ser Amedê, li deryê Mêrdînê di binê erdê de ketin nav bajêr. Hêzên Tirkan revîyan nav bedana navçê, Kurdan dest danîn ser çekên wan yê giran û ji heremên din re şandin. Tirkan bi hêzekê gelek mezin êrîş anîn ser Amedê, lê Kurdan bi qehremanîyekî mezin di berxwedan. Bi sloganên wek, bijî serxwebûn, bijî Kurdîstan êrîş dibirin ser Tirkan.

Hêzên netewa Kurd ji hêlekê ve bi alî sêwregê û ji hêla din ve jî bi alî Xerpût û Meletê ve pêşve diçûn. Heremên kû rizgar dibûn li wan cîha hûkûmeta Kurdistanê

@ Ugiwarc: Kurdiska föreningen i Eskilstuna

MIN LÄNGTAN HAR SLITIT UT BOJORNA

Dig, att kunna förklara dig.
För de goda barnen, för hjältarna.

Dig, att kunna beskriva dig,
För den ärliga, enfaldiga,
Lömska lögnen.

Hur många bistra vintrar följde
på varandra,
Vargen sov, fågeln sov, fängelset
sov.

Utanför flödade en brusande värld
Det var bara jag som inte sov,
Hur många vårar Leyli,
Min längtan har slitit ut bojorna.
Låt mig fästa blodrosor på ditt hår,
En på den ena sidan,
En på den andra ...

Dig, att kunna skrika ut ditt namn,
Till de bottenlösa brunnarna,
Till den fallande stjärnan,
Till en enda tändsticka,
En enda sticka
Som föll på Oceanens ensligaste
våg.

Förlorad är den första kärlekens
skimmer,
Förlorade är dess kyssar.
Ingen utväg inför den annalkande
kvällen,
Ett glas, en cigarett, för den djupt
tänkande,
Dig, att kunna förklara dig ...
Din frånvaro är ett annat namn för
helvetet
Jag fryser, slut inte dina ögon ...

*Dikter av Ahmed Arif ur
Min längtan har slitit ut
bojorna 1992*

KVÄLLEN FALLER TIDIGT ÖVER FÄNGELSET

Kvällen faller tidigt över fängelset.

Det tjänar ingenting till om så vore
du en drake.

Varken din skicklighet i kampen,
Eller det tveeggade hjärtats unga
hjaltemod

Kan hindra det som stiger inom-
bords,
Längtan som för dig bort.

Kvällen faller tidigt över fängelset.

Sju järnstänger faller
Över sju grindar.
Med ens blir gården sorgsen.
Där intill muren
Tre rankor naturens under
Tre rötter av styvmorsviol ...

Samma fruktansvärda kärlek bär
Molnet på himlen, aprikosen på
grenen.

Fångenskapen börjar kännas svår.
Det själsdödande mörkret ...
En på Malta sjunger om sin "kur-
diska brud"

Och jag går av och an vid britsen

Och föreställer mig ständigt osan-
nolika ting,
Så löjlig, oerfaren, barnslig ...

Skjuten, förlorad ser jag mig själv.
Spritt naken i en strid
Manligt skall det ske
I vänskap och fiendskap
Inget blir ändå så
Bajonetterna sätts på gevärspi-
porna

Gendarmernas nattpatrullering
börjar ...

Vredgad stryker jag eld på stick-
an,
I det första blosset röker jag halva
cigaretten,
Jag drar ett bloss, berusad,
Ett bloss, dödligt.

Jag vet "du också?" kommer du
att säga,
men kvällen faller tidigt över fäng-
elset.

Och därute en ung vår.
Jag älskar dig
Så jag blir galen ...

INNE

Känner du till stenväggen?
Järndörren, det blinda fönstret,
Min kudde, min brits, min kedja,
Dig som jag pendlat till och från döden för.
Du dystra bild i mina hemligaste gömmor,
Vet du om
Att min besökare har skickat färsk lök,
Nejliska doftar min cigarett
Att våren har kommit till min hämlands berg?

AHMED ARIF

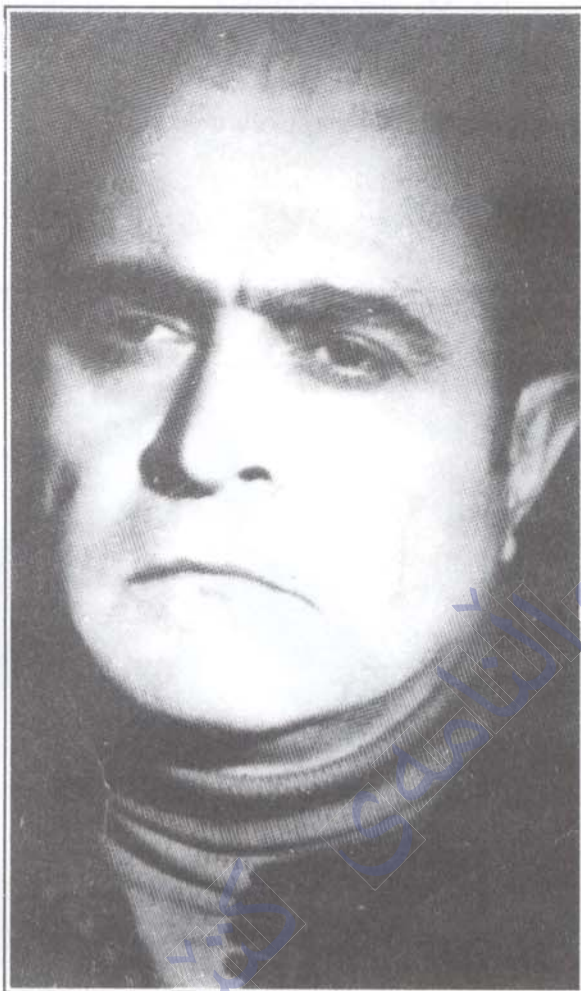
Känd och omtyckt kurdisk poet

Ahemd Arif föddes 1927 i Diyarbekir. Efter gymnasiet började han studera filosofi vid universitetet i Ankara. Där arresterades han och dömdes till fängelse två gånger för sina politiska åsikters skull, 1950 och 1952-53. Efter frigivningen 1953 arbetade han på olika tidskrifter som bl a korrekturläsare och ansvarig urgivare.

1948 publicerades hans första dikter som placerade honom i den socialrealistiska genren. 1968 kom hans första och enda diktsamling ut, "Min längtan har slitit ut bojorna". Därefter har han skrivit många dikter, men inga har publicerats i bokform. Hans diktsamling publicerades i rekordupplagor. Den 25:e upplagan hann komma ut före hans död'

Med de tankar som format hans världsbild och med stor känslighet åstadkommer han poesi som både är fylld av vrede och lika praktfull som bergens orörda blommor. "Jag föddes med visor, klagosånger och sagor på mitt folks levande, färgstarka och sjudande språk", säger han själv.

"Den samstämmighet som råder mellan mitt talspråk och mina dik-

ter finns nog inte hos någon annan poet. Kort sagt, jag har inte övergett mitt folks levande, färgstarka, sjudande språk. Varför skulle jag överge det i min poesi så att jag vansläktas, alieneras och förkvävs? Jag är son till ett tystlåtet, djupsinnigt folk. Jag kommer från öst. Jag är inte son till ett underutvecklat land, utan ett land som man medvetet, för att utsuga det, tvingat vara outvecklat. Där uppfostrades jag enligt stamtraditionen. Jag tog avstånd från litterära skolor som var emot mitt folks intressen och känslor."

Ahmed Arif dog den 2 juni 1991.

"Ahmed Arif är en fulländad 1900-talspoet. Han är en föregångare. Han är en ny människotyp, en av vår tids största poeter. Han skulle explodera i den franska världen om han kunde komma fram där. Han är den som sliter orden från sin lever och sitt hjärta och borrar in i dig. Ahmed Arifs diktning är mycket djup.

Det är lättare att förstå Ahmed Arif när man sett Diyarbekir. Staden med sin fasansfulla mur, sina sånger, sitt fängelse, sin hetta, sin kyla och sin folkkultur, som har blåst in från alla fyra väderstreck. Diyarbekir är de stora kulturernas plats, en knutpunkt. Ahmed Arif utgår från just den knutpunkten."

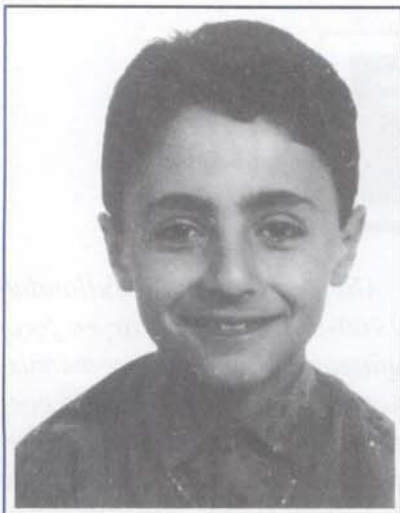
Yasar Kemal

Ahmed Arifs dikter lästes av ungdomar på torget vid demonstrationer mot grymheter i området mellan floderna Eufrat och Tigris. Dikterna fick symbolisera hoppet för alla förtryckta. Kärlekens, bitterhetens, ensamhetens, skönhetens och hoppets poet blev Ahmed Arif, som diktade om detta förtryck och folkets längtan efter frihet.

Den kurdiska staden Diyarbekir som fostrade Ahmed Arif är också upprorens stad. Här har Alexander den stores arméer, perser, romare, bysantinare och mongoler passerat genom tiderna.

Eshat Ayata.

Hej!
Jag heter Peshko Karimi och är 10 år.
Jag är född i Kurdistan i Iran.
Jag går i fjärde klass i Skiftingskolan.
Mina bästa vänner är Tom, Tomas, Jon, Marziar och Wahid.
Jag går på fotboll, handboll och simning.
Förut spelade jag ishockey också.
Jag spelar piano.

Mina favoritämnen i skolan är matte, bild, engelska och geografi.
I framtiden skulle jag vilja jobba med: 1) Biomedicin 2) Arkitekt 3) Affärsman.
Jag önskar att få resa till Hawaii och till mitt hemland.

Peshko

Hej!
Jag heter Emil Gjan Hjunbari.
Jag är född i Uppsala men bor nu i Linköping.
Min mamma kommer från Kurdistan, men min pappa kommer från Sverige.
Min favoriträtt är kyckling och ris.
Mina bästa kompisar är mina kusiner Peshko och Aram Karim.
Jag tycker om min faster som heter Kiki.
Mina favoritsporter är boxning och karate.
Jag tycker så mycket om att vara med på kurdiska fester i Eskilstuna. Hej då!

Emil Gjan

Hej!
Jag heter Aram Karimi och är 5 år. Jag är född i Eskilstuna. Mina föräldrar kommer från Kurdistan i Iran.
Min storebror heter Peshko. Min bästa kompis som heter Tommy har flyttat till Piteå.
Mina intressen är karate och motorsporter.
Jag pratar kurdiska och svenska. Min mamma har lovat mig att vi en dag ska resa till Kurdistan.
Hej då!

Aram

bildning. De som använder sig av våld ska bestraffas hårt.

A: Berätta kort om ditt hemland. Hur hade du det?

S: I mitt hemland Kurdistan var det precis som i Europa. Kurdistan är en del av Iran, och det finns sju olika nationaliteter där, till exempel perser, kurder, turkar och araber. Iran är ett mycket rikt land, har ett bra klimat och vi levde bra där. Flickor och kvinnor har fått en bättre situation nu än vad de hade förut. Nu får alla flickor gå i skolan, och det finns skolor både i byarna och i städerna.

A: Tänker du återvända hem igen?

S: Ja, det vill jag väldigt gärna. Men det vill kanske inte barnen. De har bott här så länge nu.

A: Jag har hört att kurderna firar den kurdiska nyårsdagen Newroz den 21 mars. Hur firar ni den dagen?

S: Det är lite skillnad på firandet i olika delar av Kurdistan. I Iran brukar vi ha ett speciellt bord där vi ställer upp sju maträtter som börjar med bokstaven S, det kallas "havt sin". Den dagen, då vi byter år, ska alla sitta vid bordet och pappa ger pengar till alla, inga presenter. En kväll, när det är Newroz, så går många familjer till en gård. Där sätter sig alla vid elden, och vi äter speciell mat, till exempel ris, grönsaker, kött och fisk.

A: Hur ser dina framtidsplaner ut?

S: Jag ska lära mig något yrke, eftersom jag inte får jobba som lärare här utan att ha en svensk lärarutbildning. Min man ska börja på en högskola i en annan stad, så det är därför vi flyttar.

DET BÄSTA MED SVERIGE ÄR ATT MAN KAN TÄNKA FRITT

Så länge man kan säga sina åsikter utan att gripas, då kan man leva i en demokrati. Särskilt när andra länder styr sina media gäller det för oss svenskar att värna om åsiktsfriheten, då kan man utvecklas på rätt sätt. Vi hör och ser vad som händer i världen i massmedia: stackars tidningsutgivare, artikelförfattare och inte minst tidningsutdelare som utsätts för tortyr, fängelsestraff och mord.

Men det finns tendenser att man tappar denna åsiktsfrihet i Sverige. Man borde vara mer objektiv och inte bara se på sina egna intressen. Om vi män-

niskor inte tänker på varandra kommer vi att närma oss vårt ursprung (och vi är ju släkt med djuren), och detta borde vara en varning.

Det ligger väl i allas intresse att värna om det vi har, för mänsklighetens skull. Det mest utsatta massmediafolket finns i Turkiet, och därför måste man överväga vissa överenskommelser med det landet mycket nog.

TIGRIS

Kurdiska Föreningens Ungdomsradio
sänder sitt Kurdiska radioprogram
varje söndag kl 20.00- 20.30
från radio FM 92, 7 MHz i Eskilstuna

Bilreparationer utförs till humana priser

Om du behöver hjälp ring till

Çiya Zerdeş

Telefon 070 - 57 75 155

(dygnet runt)

Adres: Carlavägen 51, Eskilstuna

Erika Rydell

Erika Rydell från Rinmansskolan var praktikant två veckor på kurdiska föreningen i Eskilstuna. Då gjorde hon denna intervju med en kurdisk kvinna för Ararat.

Ararat: Varifrån kommer du?

Sharifeh: Jag kommer från Kurdistan i Iran.

A: Har du några barn och familj?

S: Ja, jag har två söner som är elva och fem år. Jag har en man som jag har varit gift med i tretton år.

A: När kom du hit till Sverige?

S: Jag kom hit för ungefär åtta och ett halvt år sedan.

A: Varför flyttade ni just till Sverige?

S: Vi visste att andra kurder redan bodde i Sverige.

A: Varför hamnade ni just här i Eskilstuna?

S: Vi kände inte till så många platser här i Sverige, men vi visste att Eskilstuna tog emot kurder.

A: Hur bor du här?

S: Jag och min familj bor i radhus i Skiftinge.

A: Vad hade du för utbildning i ditt hemland?

S: Jag hade en utbildning som lärare.

INTERVJU MED SHARIFEH AV ERIKA RYDELL

A: Vad jobbade du med då?

S: Jag jobbade först som lärare på grundskolan, sedan var jag rektor på skolan.

A: Hur är dina kontakter med svenskar?

S: Det är inte så svårt att ta kontakt med svenskar, men jag umgås mest med svenska kvinnor. Förut jobbade jag på ABF och sen med ett projekt på Skiftingehus. Det handlade om invandrarkvinnor och svenska kvinnor, och det var inte så svårt att få kontakt med dem.

Sharifeh Karimi

A: Kan du berätta om den första kontakten du hade med en svensk?

S: Ja, vi hade kontakt med några svenska grannar först, och sedan mest med min systers man, som är svensk.

A: Vad har du gjort under tiden du har bott här i Eskilstuna?

S: Först jobbade jag som hemspråklärare på en förskola, sedan jobbade jag med invandrarkvinnor på ABF, också som hemspråklärare. Sen var det projektet på

Skiftingehus. Nu senast gick jag en kurs på Korpen och skulle börja jobba där som gymnastiklärare för invandrarkvinnor. Men jag måste sluta för min familj och jag ska flytta till en annan stad.

A: Vad är det för skillnad mellan svenska och kurdiska kvinnor?

S: Enligt min uppfattning finns skillnaden i systemet, inte hos kvinnorna. Men de svenska kvinnorna är mer självständiga. De kurdiska kvinnorna tänker bara på familjen, men de svenska kvinnorna tänker till hälften på familjen, till hälften på sig själva. De svenska kvinnorna går till exempel på teater eller bio, men de kurdiska kvinnorna gör inte det.

A: Har någon sagt något rasistiskt till dig?

S: Nej, jag har inte stött på något sånt, men på TV och i tidningarna handlar det ofta om rasismen. Jag hoppas att svenska ungdomar och invandrarungdomar ska reda ut sina konflikter.

A: Vad tror du man kan göra för att minska våldet?

S: Man måste sänka arbetslösheten. Och så ska man prata med de ungdomar som har problem. När invandrarungdomar har problem beror det oftast på att de har en kultur hemma och en kultur ute i samhället. Om föräldrarna blir medvetna om den här situationen och kan bli ledare för sina ungdomar igen, så kan nog konflikterna minska. Om ungdomarna får en bra utbildning, så minskas nog våldet också. Våld förekommer oftast mellan dem som har låg ut-

sälj, allt ska underordnas detta. Allt räknas i kostnad eller vinst. Därför den nya arbetsrätten. Arbetsgivaren skulle ha rätt att avskeda den som han behagar, arbetskraften skulle köpas eller rantas. Det är de nyliberala värdena.

Nazisternas tankevärld liknar nyliberalismen. Lika självklart som en nyliberal avskedar en arbetare, lika självklart finner nazisterna det att ta till våld. Vad är skillnaden? Eller rättare sagt, det finns hos både nyliberaler och nazister ett värde som saknas, det som gör dem okänsliga och våldsbenägna. Människovärdet.

I den nyliberala världen är människovärdet likställt med produktionsresultatet. Det betyder att barnen, åldringarna, de sjuka och arbetslösa blir värdelösa. Det är denna nyliberala aggressiva konkurrens som i sin nazistiska tappning blir till föraktet av den sämst ställda - den arbetslösa invandraren.

Människovärdet kan självfallet inte finnas hos nazisterna. Då skulle grunden för deras existens försvinna. Hela deras tankevärld bygger på att slå den svage, då kan de inte erkänna människovärdet.

Orsakerna

Människovärdet har ingenting med produktionen att göra. Det finns alltid. Människovärdet är utan färg. Det finns lika väl i Jokkmokk som här i Eskilstuna. Det omfattar alla. Vill du hävda ditt människovärde, då är vägen en annan än nyliberalismens. Det är inte att satsa på dig själv, utan sätta tillit till andra. Du får dela din osäkerhet, din rädsla, din självkänsla, din framtidsvilja med andra.

Du får ta reda på orsakerna till eländet i stället för att svälja

kvällspressens sensationer. Du får ta itu med de verkliga problemen, det orättfärdiga samhället. Det kan du bara göra där allting börjar med människovärdet. Det är i det politiska arbetet inom folkrörelserna.

Det var den motvikt som era far- och morföräldrar satte mot dåtidens nyliberalism. Varför skulle ni vara sämre? Tvärtom, tack vare dem är ni bättre skolade, ni vet mera om världen.

Vilken framtid?

Kommer nazisterna att fortsätta med mera våld, som de skryter med? Säkert. De kommer att göra det så länge som det inte finns en motvikt i samhället som erbjuder en framtid. Det fanns inga raglande nazister för 15 -20 år sedan. Det var inte enbart för att tiden till det andra världskriget låg närmare, utan för att det fanns människor som ville något annat än än att konkurrera, slå sönder. De ville en bättre gemensam framtid.

En utväg är den sämsta: att stanna hemma, att vänta på konjunkturuppgång, att vänta på att det löser sig. Det fanns för många som trodde på det förut. Varför skulle det som var fel i Tyskland på 30-talet vara rätt idag?

Erbjuder man människor ett oanständigt liv blir de själva oanständiga. Redan vårt sunda förnuft säger oss detta. Vill ni ha bekräftelse behöver vi bara gå till USA och titta på brottsstatistiken där. De har försökt bemöta det ökade våldet med fler poliser och fler fängelser. Resultatet: våldet har ökat med 23% på 10 år sedan man började bygga ut fängelserna.

Ska vi komma åt våldet och rasismen ska samhället organiseras

på ett sådant sätt att det kan erbjuda medborgarna arbete och ett anständigt liv. De måste kunna försörja sig och inte behöva leva på bidrag.

Det finns en lösning: minska arbetstiden, dela på jobben.

När arbetstiden sänktes från 12 till 10 timmar, från 10 till 8 timmar, sade både arbetsgivare och nationalekonomer att samhället skulle gå under. Idag vet vi. Det gick inte under. Vi står ju här.

Ska Eskilstuna bli fritt från främlingsfientlighet, rasism och våld, så ska ett anständigt liv erbjudas ungdomen.

Seyitxan
Anter

Flykten valde oss

Fågeln väljer flykten. Vi valde den icke.

Flykten valde oss. Därför vi är här. Ni som ej blev valda-men ändå frihet äger, hjälp oss att bära den tunga flykt vi bär!

Bojan väljer foten. Vi valde att vandra.

Natten var barmhärtig. Nu är vi här.

Ni är för många, kanske den frie trgge säger.

Kan vi blir för många som vet vad frihet är?

Ingen väljer nöden. Vi valde den icke.

Den valde oss på vägen. Nu är vi här.

Ni som ej blev valda! Ni vvt vad frihet väger!

hjälp oss att bära den frihet som vi bär!

Stig Degerman

ETT ANSTÄNDIGT LIV!

Nazister och ungdomar har härjat på gator och torg. Jag inte bara förstår deras vrede, jag delar den. Det finns rationella orsaker till vreden. Skillnaden mellan mig och rasisterna är att jag försöker att med förnuftet förstå orsakerna till min vrede. Varför har vi fått det eländigt i Sverige?

Är det svartskallarnas fel?

Är det kvinnornas fel, de som sällskapar med svartskallar?

Är det socialfallens fel?

Är det förtidspensionärernas fel?

Är det bögnas fel?

Är det flyktningarnas fel?

Var det svartskallarna som spekulerade bort miljarderna? Var det bögnas som införde skattereformen? Var det socialfallen som knöt kronan till ecun? Var det förtidspensionärerna som fixade Nordbankens skuld på 50 miljarder?

Besluten

Jag kom till Sverige när det fanns arbete. Jag skurade golven och rengjorde toaletterna på Akademiska sjukhuset i Uppsala, jag satt nattspärrvakt i Stockholm, jag paketerade hushållsprodukter på Kungsörnen, jag byggde lastbilar på Scania i Södertälje. Det fanns ingen av mina arbetskamrater som klagade på att jag hade fel färg på skinnet, att jag var född på fel plats.

Var frodas rasismen och våldet?

Vi vet det från historien. I massarbetslöshet och mänskligt elände. När människorna inte längre kan försörja sig. Vi vet det från 20-talets Italien, från 30-talets Tyskland. Inget av det som har skett idag är oförklarligt.

Låt oss ta skattereformen som exempel. Politikerna har alltid varit så noga med att finansiera reformer, men inte denna gången. När 100 miljarder försvann ur statskassan då behövdes ingen finansiering. Sjuka och arbetslösa, barn och gamla fick betala i efterhand. Dessa 100 miljarder

till 350 000. Den näst bäst betalda tiondelen har höjt sin årsinkomst från 220 000 till 270 000, medan den fattigaste tiondelen har fått sin sänkt från 55 000 till 44 000. Och den mittersta tiondelen har samma inkomst på 99 000 som förut. Detta efter skatt, pengarna du har i handen. Uttryckt i procent: 60% av svenska hushåll har fått sänkta inkomster, och de bästa av förlorarna har stått på stället tramp. Detta från 1981 till 1991, och det fortsätter åt samma håll. Vi känner till alla dem, som har 100 000 och mer i månaden. Det är de som talar ihärdigast om att vi måste spara.

Manifestation mot våldet på Fristadstorget i Eskilstuna 950922

försvann i de rikas fickor. Nu lånas de tillbaka till staten, mot ränta. Det är för att de rika ska få ränta på dessa pengar som vatten ersätter mjölk i skolmåltiden, egenavgifter höjs på sjukbesök, nämn vad du vill.

Fördelningen

Några har blivit mycket rika, andra har blivit mycket fattigare. Den rikaste tiondelen av hushållen i Sverige har fått sin disponibla årsinkomst höjd från 230 000

Vi lever i ett av världens rikaste länder. Landets samlade förmögenhet är över 4 700 miljarder. Det är över en halv miljon kronor per invånare. Vill du, kan du dra ifrån din statsskuldsandel, du ligger ändå bra till.

Men det har förts en politik som har överfört inkomster från låginkomsttagarna till den rika tiondelen. Vem blir inte förbannad? Vem har inte rätt att bli förbannad?

Värderingarna

Politikerna har frivilligt lämnat över makten till den s k marknaden, dvs de 15 - 30 största ägarerna av företag. Då blir deras värld också vår värld. Det är köp och

sak precis när det händer.

Det är naturligtvis svårt för den som kommer från en annan kultur att veta vad som gäller för svenska ungdomar. Jag tror att många invandrarungdomar gör sina föräldrar osäkra genom att säga "så här gör svenskar" eller "så här är det i Sverige". Jag brukar säga till föräldrarna, att ni måste uppfostra barnen på det sätt som ni kan. Ni måste använda det sätt som ni är vana vid, och inte låta osäkerheten göra att ni släpper uppfostran helt och hållet. Ungdomarna själva måste hitta en kompromiss som passar för var och en.

Jag tycker att vi måste prata mycket mer med föräldrarna om vad svenska ungdomar får och inte får. De kanske inte alls har den frihet som vissa invandrarungdomar försöker lura till sig från sina föräldrar. Förra året hade vi några kurser där vi pratade om sådana här saker, och det hoppas jag att vi ska kunna fortsätta med.

En annan viktig sak är att om ungdomar pratar på ett rasistiskt sätt, så måste skolan, föräldrar och alla som hör dem säga ifrån. Man får inte acceptera rasistiska uttalanden. Det kan också vara ett tecken på att ungdomarna håller på att hamna i riskzonen. Det är viktigt att alla hjälps åt, det är inte bara föräldrarnas uppgift att säga ifrån. Vi måste alla bidra till renhållningen mot rasismen.

Ararat: Vad tycker du om situationen i Irakkiska Kurdistan?

Renée: Jag tror att det är ett gyllene tillfälle nu att visa vad kurderna förmår genom att bygga upp den kurdiska staten i norra Irak. Det finns många problem att klara av, men det är viktigt för kur-

dernas sak att man arbetar bra.

Ararat: Hur ser du på kurderna?

Renée: De flest kurder är politiskt intresserade, och följer noga med utvecklingen i Kurdistan. Nästan ingen annan invandrargrupp har ett så starkt politiskt intresse. Men kanske de borde engagera sig lite mer i politiken här i Sverige också. Då skulle de lära sig mer om hur det här samhället fungerar, och det är viktiga erfarenheter när man ska bygga upp en egen demokratisk stat.

Vi behöver fler invandrare i politiken. Det är en så stor grupp som har sina rötter i andra länder, en miljon av åtta miljoner. Det är en demokratisk brist i Sverige att så få invandrare engagerar sig i svensk politik. Jag vet att många är mycket upptagna av Kurdistan, men det är viktigt att också engagera sig i frågor som gäller livet här, i den lokala politiken.

Jag uppfattar kurderna som väldigt starka, mentalt starka och viljestarka. Många har gått igenom otroligt mycket och det är konstigt ibland att de orkar leva vidare. Ofta är det kvinnor som har uppfostrat barnen och skött om allt när mannen varit långt borta, och alla har klarat sig. Just kvinnorna har ofta en väldigt stark personlighet.

Ararat: Har du tänkt besöka Kurdistan?

Renée: Det är självklart att jag vill besöka Kurdistan. Den dagen kommer kanske när Kurdistan blir fritt.

Ararat: Tycker du om kurdisk musik?

Renée: Ja det gör jag. Jag brukar

säga att kurdisk musik och dans är som kurderna själva - full av energi och uthållighet, bara fortsätter och fortsätter.

Ararat: Vad tycker du om Ararat?

Renée: Jag tycker det är bra att ni gör tidningen. Jag hoppas att ni får flera unga med i arbetet. Det är roligt att det finns material både på på kurdiska och svenska, och tidningen ser fin ut.

Ararat: Har du några planer för framtiden?

Renée: Jag ska börja läsa folkrätt.

Ararat: Vad gör du på din fritid?

Renée: Jag sjunger i kör, har gäster hemma, promenerar ute i naturen, läser böcker.

Ararat: Till sist, är det något du vill säga till den som tycker att det är svårt att få kontakt med svenskar?

Renée: Jag brukar säga, att det är kanske inte så att man är emot dig eller din familj om man är avvisande. De flesta svenskar är såpass upptagna att de inte hinner skaffa sig nya vänner. De hinner knappt träffa sina gamla vänner eller umgås med sina släktingar heller, för de har så mycket att göra.

Man ska inte ta det personligt om en granne inte kommer in eller bjuder in till sig. Många kanske vill umgås med sina grannar, men man är rädd för att det ska ta för mycket tid om man börjar.

Intervju
för Ararat av
Tara Mahmoud

RENÉE DANIELSSON -OMTYCKT PERSON PÅ INVANDRARBYRÅN

Ararat: Kan du berätta lite om dig själv och din bakgrund?

Renée: Jag har jobbat här på invandrarbyrån sedan 1988. Dessförinnan jobbade jag inom kyrkan, då också delvis med flyktingar. Det blir faktiskt 15 år som jag har jobbat med flyktingar, förut på deltid och från 1988 på heltid.

När jag bodde i Flen började jag också att jobba ideellt med flyktingar. Min pappa hjälpte flyktingar under andra världskriget genom Röda Korset, så jag följer hans exempel. Jag är intresserad av frågor som mänskliga rättigheter och folkkrätt. Därför har jag engagerat mig i Amnesty.

Ararat: Vad tycker du om rasismen?

Renée: Man talar mycket om rasism, men jag tror att tidningarna överdriver en del. Ibland kanske det egentligen är fråga om ungdomsbråk, eller att folk helt enkelt är oroliga för att det kommer människor från andra länder och de inte känner igen sig, men tidningarna kallar det rasism. Folk känner sig inte trygga, men det betyder inte att de är rasister. Jag är lite rädd att tidningarna har skrivit så många gånger att rasismen har ökat, så att det till slut har blivit en sanning.

Det är farligt, och jag tror att medierna är medskyldiga till det

här problemet. Visst är det så att man ser mycket mer av fientlighet mellan invandrarungdomar och svenska ungdomar. Men jag tror inte att rasismen har ökat i min åldersgrupp, utan tvärtom att man är mer öppen mot folk från andra länder. Tyvärr är det så att det finns många tankar som är ganska rasistiska bland ungdomar.

Renée Danielsson

Det är väldigt oroande eftersom det bryter den utveckling vi har haft att svenskarna är öppna mot andra folk och andra kulturer.

Ararat. Vad beror det på, tror du?

Renée: Det beror mycket på otrygghet, tror jag. Det är en komplicerad värld vi lever i, och man ser att det kanske inte kommer att finnas jobb. Man kanske får svårt att klara sig. Man är osäker hur världen ska komma att se

ut, eftersom allt förändras så fort. Många är helt enkelt rädda för hur det ska gå, och då vill man gärna ha någon att skylla på om det inte blir som man har tänkt sig.

Det är inte så lätt idag som för tjugo år sedan. Då fick man sin utbildning och sen fick man jobb. Och det fanns även okvalificerat arbete, som knappast finns alls idag. Idag är livsmiljön hårdare, och jag tror att det gör sitt till att man blir orolig.

Arbetslösheten är en viktig orsak, för i Sverige anses arbete väldigt viktigt. Man har inget människovärde om man inte har ett arbete, och därför drabbas svenska ungdomar hårt av arbetslösheten. Vi måste kanske lära oss att det inte är så att alla kommer att få ett arbete i framtiden. Vi måste lära oss att man har ett människovärde även om man inte har ett jobb, och det

är en stor omställning i samhället.

Ararat: Vad är orsak till våldet?

Renée: Det är klart att invandrarungdomar lika lite som svenska ungdomar är orsak till våldet. Och det är faktiskt inte *alla* ungdomar som bråkar. Det är de begränsade grupperna där problemen finns som man måste försöka komma åt. Då är Ungdomsgruppen som arbetar ute på stan på kvällarna väldigt viktig. De kan ta upp en

Detta krävde någonting av arbetarna själva. Fyllbultar och slagskämpar åstadkommer ingen samhällsförändring. Arbetarna disciplinerades och civiliserades. Subkulturen dog. Fylleriet och våldet minskade.

Vad drar vi för slutsatser av detta?

Jo, att Per-Albin Hansson hade rätt. Det goda samhället känner inga styvbarn. Men det är hos ett samhälles styvbarn, hos dem som inte släpps in i samhället, hos dem som bankar på dörren och aldrig kommer in, det är i denna grupp som subkulturer präglade av drogmissbruk och våld växer fram.

Idag producerar det svenska samhället ständigt nya styvbarn. Segregationen ökar, såväl på arbetsmarknaden, i bostadsområdena som på skolorna. 1994 var arbetslösheten bland ungdomar mellan 15 och 19 år 18,9 procent. Var femte elev som går ut skolan kommer inte in på arbetsmarknaden.

1900-talet har under de fredliga perioderna i Västeuropa kännetecknats av tilltagande social integration och medföljande civilisering. Den utvecklingen har brutits under de senaste två decennierna i Sverige. Historien har bytt riktning.

Det finns starka tendenser till amerikanisering av det svenska samhället:

- Ökad social utslagning. Förra året tvingades nära 700 000 människor söka socialbidrag.

- Segregation och ghettoisering. I invandrarförorten Bergsjön i Göteborg exempelvis är var tionde ungdom känd hos Göteborgspolisens.

- Gängbildning hos ungdomar utifrån nationalitet. På Katarinelundsskolan i Göteborg förekom under en enda dag sex bråk mellan ett gäng somalier och ett gäng iranier.

- En medelklassideologi av amerikansk typ tränger ut den gamla solidariska socialdemokratiska ideologin också inom socialdemokratin själv. Denna nya medelklassideologi utmärks av en syn på samhället som en idrottsarena. Somliga blir vinnare, andra blir förlorare; vad man blir är ytterst beroende av individen själv. En sådan samhällssyn befriar medborgaren från allt ansvar för de mindre lyckligt lottade.

Vi kan redan idag avläsa resultatet av de senaste årens utveckling. Anmälda våldsbrott har ökat med

nästan 37 % från 1991 till 1994. En nyligen gjord undersökning visar att våldet ökar bland ungdomar i samtliga åldersgrupper upp till 20 år.

Om dagens utveckling fortsätter kan vi se vår möjliga framtid i USA. Det amerikanska samhället misslyckades med att integrera den svarta och den spankstalande befolkningen. Idag sitter var tredje svart man i åldern 20 - 30 år i fängelse. I staten Washington sitter nära hälften av alla vuxna män mellan 18 och 35 år i fängelse. I staden Washington rekommenderas den vita befolkningen att inte besöka vissa stadsdelar ens under dagtid.

Frågan om våldet handlar ytterst om vilket samhälle vi vill ha. Vill vi ha ett samhälle med ökade klyftor, med social utslagning, med segregation på arbetsmarknaden, i bostadsområden, på skolor, ett samhälle av vinnare och förlorare, då väljer vi våldets samhälle.

*Karl-Gustav Vinsa
behandlingsassistent,
frilansskribent, Göteborg*

Detta är ett sammandrag av den inledning som jag höll på temadagen "Dom och vi" den 23 september på ABF-huset.

från sid 4

vart är vi på väg???

på grund av sina idéer göra mig till sitt hatobjekt. Jag måste erkänna att det som stör dem mest - förutom min mörka hy - är mitt minne, minnet som aldrig glömmes askan av mer än sex miljoner människor - judar, homosexuella, handikappade, zigenare, kommunister, anarkister och socialdemokrater - askan, som fortfarande

gödslar den europeiska jorden. Något borde vi ha lärt oss!

Och jag för min del känner ännu en gång, att vi har påbörjat en resa genom nattens mörker och jag frågar er: Vet ni vart vi är på väg?

@ Uigivare: Kurdiska föreningen i Eskilstuna

KOMMER VÅLDET AV SIG SJÄLVT?

Tornedalen, där jag växte upp, var för inte så länge sedan en mycket våldsamt del av Sverige. Berusade gäng av ungdomar drog omkring på byvägarna onsdagskvällar och lördagskvällar, antastade äldre människor och slogs inbördes. Ungdomsgång åkte på dans till grannbyn, inte för att dansa eller för att ragga brudar, utan för att spöa upp grannbyns ungdomar. Som när dagens fotbollshuliganer åker på bortamatcher, inte för att titta på fotboll, utan för att klå upp bortalagets egna huliganer. Inget är alldeles nytt under solen.

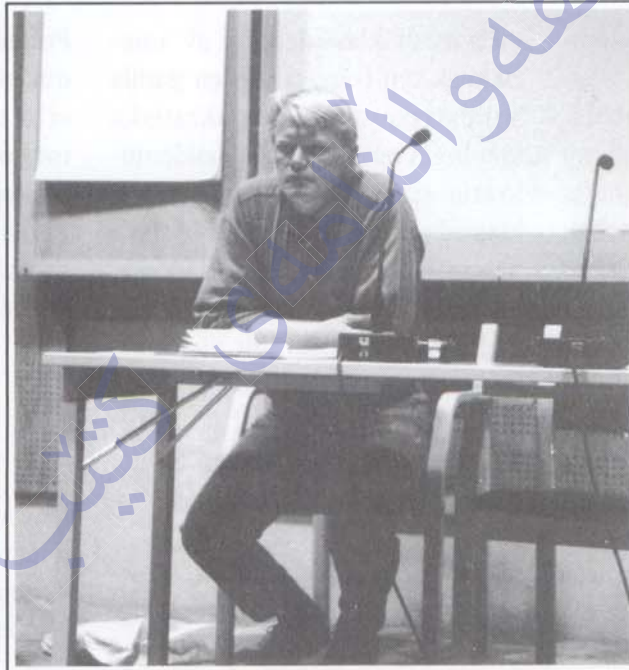
Idag är Tornedalen en av Sveriges fredligaste landsdelar. Fylleriet har minskat kraftigt, slagsmålen är i det närmaste helt avskaffade. Vad orsakade den omvälvande förändringen?

Fram till ungefär mitten av detta sekel fanns bland unga män i Tornedalen en subkultur. Som de allra flesta subkulturer var den en utpräglad machokultur. Unga män hävdade sig genom att supa och slåss. En riktig karl stod pall för en sup och backade inte för någon.

Det som hände var att omvärlden trängde in i Tornedalen. Rikssvenska tidningar, radio och TV blev vanliga i tornedalska hem, det omgivande svenska samhällets civiliserade normer och värderingar präglades in i barnen i folkskolan. Människor kunde inte längre försörja sig på småbruk och

skogsarbete, utan sökte sig till gruvorna i Malmfälten och till stålverket i Luleå. De blev medlemmar i fackföreningar och politiska partier. Isoleringen av Tornedalen bröts.

Tornedalingen upptäckte att det var till fördel för honom själv att tillhöra det svenska samhället. Där fanns skolor och högskolor, där fanns arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring; hela det sociala skyddsnetet.

Karl-Gustav Vinsa vid ett seminarium på ABF i Eskilstuna

Tornedalen integrerades i Sverige. Tornedalingen blev svensk samhällsmedborgare. Man disciplinerades, civiliserades. Den tornedalska subkulturen dog ut under loppet av ett par decennier. Man kan säga att tornedalingen avskaffade sig själv, till sorg och saknad för ingen. Utom möjligtvis för hembrännarna.

En liknande subkultur som den

tornedalska fanns i den tidiga arbetarklassen. Bland arbetarna fanns en kraftig överrepresentation vad gäller fylleri och våld på 1800-talet. Det visar undersökningar gjorda bl a i Västernorrlands län och i Norrköping.

När fackföreningsrörelsen växte fram tog den omedelbart itu med fylleri och slagsmål. I stadgarna för avdelningen av Transportarbetarförbundet i Holmsund stod i början av 1900-talet att medlem

får ej "på gator eller offentliga lokaler bråka", och "medlem skall vara nykter när han går ut i arbete samt får under arbetet ej använda starka drycker".

Varför fanns det sådana skrivningar? Uppenbarligen för att de var nödvändiga. Många medlemmar använde fritiden för att supa och slåss. Som dagens skinnskallar. Som dagens fotbollshuliganer. Som gårdagens tornedalingar.

Från 1890 gick våldsbrottsligheten stadigt nedåt fram till ungefär 1950. Det har historiker visat. Varför?

Det handlar återigen om social integration. Arbetarna organiserade sig i fackföreningar, bildningsföreningar, hyresgästföreningar, i politiska partier. De drev igenom allmän och lika rösträtt för samtliga medborgare. De klev in i samhället. De tog sig plats i samhället.

Julio Flores

Det är ingen överdrift att påstå att militären i Argentina såg sig själva som försvarare av västvärldens civilisation och kristendomen. Man höll med dem som kallade sig patrioter, och samtidigt gjorde man ingen hemlighet av sina sympatier för nazityskland och för den rasistiska regimen i Syd-Afrika. "Vi är de enda ledarna i ett vitt land på en kontinent som består av mestiser", sade man. Det här uttalandet av militären startade en våg av folkliga protester, och det blev stora rubriker i tidningarna där uttalandet fördömdes.

Kort därefter lade sig skrällen över det argentinska samhället. Nazi-fascismen slutade vara en politisk abstraktion och blev en fasansfull verklighet. Under nätterna försvann folk, bortrövade av demoner till de så kallade "suck ups", som på militär slang betyder koncentrationsläger eller tortyrkammare. En del fördes till Herkulesplan, som lyfte nattetid fullastade med politiska fångar - drogade och fastbundna - för att sedan kastas ut i det kalla vattnet i Syd-Atlanten.

De här händelserna kommenterade man genom viskningar, ingen vågade höja rösten. Att vara tyst

VART ÄR VI PÅ VÄG???

var det enda sättet att inte bli utpekad som vänstersympatisör. Det räckte med att vara misstänkt för att påbörja en resa utan återvändo genom dimmorna i natten. I dagstidningarna började man skriva små notiser om att man hittade kadaver av personer som var lemlästade och bar tydliga spår av brutalt våld, små notiser gömda under lika små rubriker.

Så småningom slutade människorna att reagera för dessa små notiser. Skräcken och fasan blev ett vardagligt fenomen och det argentinska folket lärde sig att leva med detta. En mycket liten grupp av mödrar till de försvunna vågade trotsa militärjuntan, och de blev kallade "de galna mödrarna". Men större delen av befolkningen höll tyst, eller än värre, de började rättfärdiga skrällen genom att säga: Ja, om de kom för att hämta någon, så var det väl för att de var inblandade i något, eller? Den här medbrotsliga tystnaden bidrog till att så många som 35.000 ungdomar aldrig återvände!

De här minnena kommer tillbaka när jag ser historiska bilder av hur mörka tågagnar rullade fram här i Europa med sin makabra last av människor som skulle slängas in i masugnarna av dem som försvarade den ariska rasen. Vid slutet av andra världskriget fick världen se de vidriga hemskheterna. Många försvarade sig med ursäkten: "Vi visste inte att sådant hände".

Trots allt konstaterar vi att den vita europeiska människan inte har lärt sig mycket av sina egna förskräckelser. Enbart 50 år efter

tragedin växer det det nazistiska hatet och blåser upp eldar som har slocknat i masugnarna. De lyser upp natten med sina brandbomber och försöker ånyo marschera med sina oanständiga kängor över den mänskliga värdigheten.

Idag, liksom igår, konfronteras vi med att välja sida. Det är omöjligt att vara neutral. Antingen är man för ett demokratiskt system och ett civiliserat levnadssätt, eller annars stödjer man ett system av irrationell intolerans och barbari. Var och en av oss måste välja om vi ska ingå i leden som slåss för livet och hoppet, för broderskap och fred mellan människorna, eller om vi ska vandra tillsammans med skarorna av hatet och mörkret.

De som, oskyldigt eller ej, odlar goda relationer med neo-nazister med hoppet om att kunna påverka dem eller "utbilda" dem, har redan valt sida. De har ingen annan godtagbar ursäkt - om vi ska tro dem - än en otroligt närsynt arrogans och en oerhörd okunnighet om historien, vilket borde diskvalificera deras självutnämnda roll som folkbildare.

Ingen av nazismens krigsförbrytare som dömdes efter kriget visade ångerkänslor för sina brott. Den allmänna inställningen var, att de befann sig vid rättegången endast på grund av att det var de, som förlorade kriget!

Det är möjligt att ni tror att de här ungdomarna, som är artificiellt flintskalliga, har naturliga skäl att

sid 6

VEM VÄLJER VÅLDET?

Vi skall inte ha några samhällets styvbarn. Så sades det på 30-talet. Det var då, innan folkhemmet. Hur är det nu, efter folkhemmet?

I våra skolor säger läroplanen klart och entydigt att elevers behov ska tillgodoses. Vem kan opponera sig mot det? Vem vill inte ha det så? Men i verkligheten, när vi ska leva efter orden - då är det stopp. När ungdomar söker sig en framtid, när de vill börja ett eget liv - då är det stopp.

Men det är inget stopp på den rotväliska som dagligdags väljer ut över folk, från radio, TV och tidningar: att vi är arbetsskygga, bidragssnyltare, a-kassefuskare. Ja, att en del av oss är kulturbundet kriminellare än andra, som en minister sa. Varför detta snack?

Det är den nya sociala arrogansen. Den som vill att vi på nytt ska börja tänka uppifrån och ner. Och som därmed rationaliserar rasism och nationalism. Det blir det nya förnuftet. Slå neråt. Det är OK.

Politikerna har gjort det bekvämt för sig. Med hjälp av tjänstvilliga s.k. experter lägger de skulden för våldet bland ungdomar på individen. Så skyfflas ansvaret över på föräldrarna, hemmet, dagis, skolan, socialtjänsten. Politikerna går själva fria. Fast det är de som skurit ner på familjebidragen, dagis, skolan, fritidsgårdarna, socialtjänsten.

Vad finns kvar att skära ned på?

- * de 11% som är arbetslösa eller
- * de 16% infödda ungdomar som är arbetslösa eller
- * de 18% invandrare som är arbetslösa eller
- * de 30% invandrarungdomar som är arbetslösa eller
- * de 70% svarta ungdomar som är arbetslösa.

Nej, ungdomar - som i rädsla och missmod - mobbar, slåss och härjar med knivar i en sådan här värld, ska inte tvingas att än mera dansa efter detta den nyliberala arrogansens diktat. De är värda något annat.

Vad som behövs är en *unite & fight* generation som slår uppåt. För ett människovärde och för levnadsvillkor som är anständiga. Vi får börja tala som Per-Albin Hansson igen: *vi ska inte ha några samhällets styvbarn* - och lägga till det Evert Taube skulle sjunga: *kvittar lika vilken kulör det är*. Människovärde åt alla - rasim åt ingen.

Appelltal vid manifestationen mot våldet som hölls av Kurdiska föreningen på Fristadstorget i Eskilstuna den 22 september

STÖDGALA FÖR KURDISTAN 95

Många artister, som alla ställde upp gratis, lockade en ovanligt stor publik och gjorde att stödgalan inbringade en vinst på 8.856 kronor i år.

Medverkade gjorde den svenska barnkören Coola Kottar, Kurdiska föreningens barndansgrupp, Hassan Sherif och Hassan Ghafur, Jir och Nabaz, Delal och Murad, Nasir Rezazi och Marziyeh med artister samt den svenska folkrockgruppen Etnosk.

Arja Claesson från Radio Sörmland var konferencier, ABF, Studieförbundet och Studieförbundet Vuxenskolan var medarrangörer tillsammans med Svenska kommittén för kurdernas mänskliga rättigheter och Kurdiska föreningen.

I början av nästa år kommer Svenska kurdkommitténs biståndsorganisation "The Qandil Project" att påbörja byggnadsarbete för de 40.000 kronor som har samlats in i Eskilstuna under de senaste tre åren.

Vi tackar alla som genom sitt deltagande i festen bidrar till biståndsverksamheten i Kurdistan.

*Maud Ekman
Ordförande i
Eskilstunaavdelningen av
Svenska kommittén för
kurdernas mänskliga rättigheter*

APPELL FÖR EN MÄNSKLIQARE FLYKTINGPOLITIK

Tanken på människors lika värde manifesteras i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, som inleds med orden "erkännandet av det inneboende värdet hos alla medlemmar av människosläktet och av deras lika och oförbytliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen".

Arbetet med att skapa internationella regler för att upprätthålla respekten för de mänskliga rättigheterna har fortgått efter andra världskriget, bland annat genom tillkomsten av Flyktingkonventionen och Barnkonventionen. Trots detta har vi sedan andra världskriget sett många exempel på hur människor offerat sina liv i kampen för dessa rättigheter. Det skedde t ex i Prag 1968, på fotbollsstadion i Santiago de Chile 1973, bland skolbarnen i Soweto 1976, det skedde på Himmelska Fridens Torg i Peking 1989. Och det händer fortfarande, även i Europa.

Över hela världen flyr människor från sina hem och hemländer. Flyktingströmmar är inte enbart en nationell eller regional fråga utan även ett internationellt problem där Afrika och Asien tvingas bära den ojämförligt största bördan. Här har vi i västeuropa

en möjlighet att visa solidaritet. Isället ser vi nu en allt mer restriktiv flyktingpolitik ta form. Sverige har, i likhet med flera andra västeuropeiska länder, infört viseringstvång för medborgare i en majoritet av världens stater, detta i en tid då ett tjugotal miljoner människor befinner sig på flykt och då Europa upplever de ojämförligt största flyktingströmmarna sedan andra världskriget. En användning av viseringstvång i syfte att kortsluta asylrätten och skära av livlinan för hotade människor är inte bara omoraliskt, utan strider också mot Sveriges internationella åtaganden och mot den svenska riksdagens beslut att regeringen kraftfullt skall verka för en human och solidarisk flyktingpolitik inom EU.

I år har andra världskrigets slut firats, och politiker över hela kontinenten har högtidligen deklarerat att krigets fasor inte får upprepas. För att dessa ord skall fyllas med handling måste våra moraliska förpliktelser gentemot flyktingar med skyddsbehov gälla lika mycket idag som under andra världskriget. Människors lika värde måste utgöra den självklara grunden för en mänskligare flyktingpolitik, och ordet solidaritet måste åter bli en utmaning.

Anita Klum
generalsekreterare
Amnesty International

Michael Williams
ordförande
FARR

Peter Örn
generalsekreterare
Svenska Röda Korset

Kari-Erik Svartberg
generalsekreterare
Caritas Sverige

Stig Wallin
grundare
5 i 12-rörelsen

Eva Nordström
ordförande
Svenska flyktingrådet

Bo Forsberg
direktor
Diakonia

Lennart Lindgren
generalsekreterare
Rädda Barnen

Gunnar Weman
Ärkebiskop, ordförande
Sveriges Kristna Råd

Ansvarig: Firat Nemrud

Redaktion

Firat Nemrud

Tara Ibrahim

Tevga Bêkes

Besökadress

Parkkällare

Västra Storgatan 3

Tel / Fax: 016 - 13 12 52

Pg: 26 52 90 - 7

Postadress

Kurdiska Föreningen

Box: 14 595

630 14 ESKILSTUNA

@ Utgivare: Kurdiska föreningen i Eskilstuna

ARARAT

Utgivare: Kurdiska Föreningen i Eskilstuna ☞ Nov/Dec 1995, Nummer: 7

VART ÄR VI PÅ VÄG???

Jag kommer ihåg att i mitt hemland Argentina, några dagar innan militärerna påbörjade det så kallade "smutsiga kriget" hösten 1976, en morgon i en förstad till Buenos Aires, hittades liken av 20 personer på en soptipp. Kropparna visade tydliga tecken på att de hade blivit torterade på ett brutalt sätt. Man hade bundit dem med taggtråd och man hade lemlästat dem med dynamitgubbar. Några av dessa personer hade hakkors ritade på pannan och man hade skrivit "judesvin" med bajonettspetsen på bröstet. Andra hade hammaren och skäran inristade på de sönderrivna kropparna. ☞ sid 4

KOMMER VÅLDET AV SIG SJÄLVT?

Läser man tidningar idag kan man lätt få för sig att vi lever i det mest våldsamma samhälle som har existerat. Ingenting kan vara mera fel. 1800-talets samhälle var mycket våldsammare. Fylleriet var värre, våldsbrottsligheten högre. I slutet av det förra seklet började våldet minska och det fortsatte att minska till omkring mitten av 1900-talet. Vad var orsaken till att våldsbrottsligheten gick ned? Och kan vi lära oss någonting av det idag? ☞ sid 5

STÖDGALA FÖR KURDISTAN 95

Stödgalan 95 i Hjärter Ess blev en maratonfest med ovanligt stor publik. Läs om stödgalan på sid 3

I detta nummer:

- ☐ Vem väljer våldet sid 3
- ☐ Appell om flyktigpoli. sid 2
- ☐ Renée Danilesson sid 7
- ☐ Ett anständigt liv! sid 9
- ☐ Sharifeh Karimi sid 11
- ☐ Ahmed Arif sid 14

Di vî hijmarêde

- ☐ Serhild. Sêx Seid rupel 16
- ☐ Eskilstuna rupel 18
- ☐ Gina Jacobi rupel 19
- ☐ Disa Xwendin rupel 20
- ☐ Xelil Dihokî rupel 21